Ngasa: Bible for Matendo ya mitume

Formatted for Translators

generated on Sun Feb 1 04:06:57 2026

©2022 Wycliffe Associates
Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)
©2017 Wycliffe Associates
Available at https://bibleineverylanguage.org/translations
The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at https://unfoldingword.bible/ult/.
The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes
©2017 Wycliffe Associates
Available at https://bibleineverylanguage.org/translations
The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at https://unfoldingword.bible/utn.
The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.
You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at https://BibleInEveryLanguage.org." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work. ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:
You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.
No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matendo ya mitume

1

[1]Kitabu kia cha kiraa nngilekiandika, Theofilo, ngeamba aya ose piu Yesu aleansa irunda na ifundisha, [2]Mpaka mfiri fee
valemwiria foo dokaa. Ili holi liveli ni baada kamedua amri ihitia Roho Mtakatifu kwa mitume vaya alevatala. [3]Kashike
uya ukiva uya wakwe, Fee ni alelolikana kwa mwavo kali na wari hokutosee na findo filemtambulisha fingi
femshuhudia. Namu mfiri arobaini alejirora kwa mwavo, na nialeteta ihusu umangi wa Abaa.[4]Kali kekomana navo lee,
alevavia vataukie Yerusalemu, hatakuto vavete kwa ajili ya ahadi ya Abaa, iya aleamba, ''Mleishua iduka kwakwa [5]lee
Yohani nialeininga marina kwa mringa, hatakuto mweiningwa marina kwa Roho Mtakatifu katika mfiri see ngididi.''[6]Na
weri uya vaveli handu hami valembesa, ''Abaa, weri uhou ni uya wevauria israeli umangi?'' [7]Fee kavavia, ''Nikisha kwa
mwanu imanya weri au majira ambao Abaa amekusudia kwa mamlaka akwe mweni'' [8]''Hatakuto mweiria ngaro, weri
uya Roho Mtakatifu kashikeikaa doka ya mwanu, na nyue mweva magoviro vakwa kose katika Yerusalemu, Uyahudi
wose na samaria hadi mwisho wa uruka.[9]Abaa Yesu kashike iamba iyo ose, weri uya veambulia doka, na isie likashingia
vatamlolee na meso a wwavo. [10]Weri uya veambulia doka undusha mnu keenda, ghafla, vandu vavili valeimuka katikati
ya mwavo vaverere nguvo njewa. [11]Valeamba, ''Nyueni vandu va Galilaya, nikili muimusi hauti mweambulia doka kwa
Abaa''? Yesu shuu aleenda doka kwa Abaa nieuya kutokuto shakundu mlelolea keenda fo doka kwa Abaa.[12]Nilo valeuya
Yerusalemu iduka haya kidongeni cha mzaituni, nawo ili kufuhi na Yerusalemu handu hete mwendo wa mfiri wa sabato.
[13]Vashikeshika valeenda ghorofeni handu haya vaveliuma novo ni etiri, Yohani, Yokubu, Anderea,Filipi, Tomaso,
Bartalome, Matayo, Yakubu kona wa Alfayo, Simioni Zelote, n Yuda kona wa Yacubu; [14]Vose valerana vakava kindo kimi,
kwa juhudi vaveli vehemba, pamoja na vohovo kuvete fo vafele Maria maya Yesu, na vana mae.[15]Katika mfiri sia hosia
Petiri nialeimuka katika ua vanamae, sha vandu 120, keamba, [16]Vanamae, ni iveli niloli maandiko ashike amba kiraa
Roho Mtakatifu aleamba kwa ihitia momu wa ma Daudi imhusu Yuda, ambae alevarora vaya valemraa Yesu.[17]Namu fee
niaveli mwanamaya motu na nialeiria ifungu lakwe la faida ya huduma ihoi.'' [18](Kahindi mndushu hoshu nialeula
kimshanda na besa iya valemningia na hokuto nialetona kesongora mtueshii, moo ukabarika maula ose akaduka njaa
akabusuka. [19]Vose valekaa Yerusalemu valeishua iliholi, na hokuto kimshanda kia vakakiamkua kwa kiteto cha mwavo
''Akeldama'' ili holi ni mteme wa samu?)[20]Kuya kitabuni cha Zaburi kilikiandike ''sia handu akawe have ni handu vasama,
na vatamruhusu hata umi akwe hoo'' na varuhusu mndu ungi airie nafasi iya yakwe yeongeza.''[21]Kwakuto ni muhimu,
namu kuvete msero umi avelinasue, weri uya Yesu aledukia na ihita katikati ya motu. [22]Iansia iininga rina Yohani hadi
mfiri uya valemwiria doka, ni lasima ave ngoviro wa uruka shii pamoja na sue. [23]Vakavavikia mbele vasero vavili, Yusufu
vemwamkua Barnab, ambao see valemwamkua Yosto na Mathia.[24]Vo valehemba veamba, ''Ife, Abaa uishi ngoo sa vandu
vose, kwakuto turora ni ungayu kati ya va vavili umwori umtale [25]airie nafasi katika huduma ya utume, ambao Yuda
nialerunda uvishwa na ienda handu hakwe.'' [26]Vakakaba kura kwaajili ya mwavo na kura ikamwelea Mathia ambao
vakamvalia na vaya ikumi na umi.

2

[1]Ishikeshika mfiri uya wa Pentekoste, vose vaveli handu hami. [2]Ghafla ukadukia mtikisiko iduka doka kwa Abaa
shamkumaa uvavi, ukaishura numba iya yose vavelitamile. [3]Hokuto sikavadukia ulimi, sha ulimi sa ngaa sagawa nyika,
sikaka doka ya mwavo kila umi wa mwavo. [4]Vose vakaishuriwa na Roho mtakatifu na vakaansa iamba kwa kiteto kingi,
shakundu Roho alivaininga iamba.[5]Kahindilee kuvete vayahudi vavelika Yerusalemu, vemhemba Abaa, iduka kila uruka
doka ya uyana uu. [6]Mtikisiko sohoso tushisiishwa, irundu la vandu likakaa handu hami vakava valeihova namu kila umi
nialeishwa kiteto chakwe mweni. [7]Valeambua na iriwa, fo vakaamba, ''Niloli iva vose valiteta shi Vagalilaya?[8]Nikili sue
tweishua, kila umi na kiteto kia tulevonika nacho? [9]Waparthia, na Wamedi na Waelamu na vo vekaa meso Mesopotamia,
Uyahudi na Kapadokia, na katika Ponto na Asia. [10]Katika Firigia, katika Misri na ho libya hata kirene na venu vaya
vaduka Rumi. [11]Vayahudi na vaongofu, wakirete na vaaraabu tutevaishwa vetete kitevo chamotu ihusu rumate sa ewesa
wa Abaa''[12]Vose valeriwa na iriwa, vaveliviana voveni kwa veni, ''ihoi yeete maana yovi?'' [13]Hatakuto vengi valemdengeria
veamba, ''Iva hova vamerita wari''[14]Hatakuto Petiri aleimuka na vaya kumi na moja, kateta kwa sauti kavavia, ''Vandu va
Yudea na vaya vekaa ihakuti Yerusalemu, ili holi limanyikane kwa mwanu hotanieni kwa makini mateta akwa. [15]Vandu
va hova tevamemanya shakundu mwishi, namu weri uhou ni saa isatu kangama.[16]Hatakuto iliholi lileambwa kwa ihitia
mkimbi Yoeli. [17]Yevaa katika mfiri sa mwishi, Abaa niemba, ''ningebua Roho wakwa kwa vandu vose. Vana vamotu na
vashiki va mwanu vedua ukimbi, valolea iotea.[18]Hokuto doka ya vatumishi vakwa na vatumishi vakwa va kifele mfiri so
hoso, ningebusua ngoo yakwa navo velafiraa. [19]Ningerara findo feriwa fo doka na ishara shii urukeni, samu, ngaa, na
musu weduka foshii.[20]Na ruva veliilasha live mlema, na mweri ukava samu kabla itashs sikukuu yeriwa ya Abaa. [21]Yeva le
uyaeliamkua rina la Abaa nieokaka.[22]Vandu va israeli hotanieni mateta iya hoa, Yesu wa Nazareti, mndu alerorwa na
Abaa kwa mwanu kwa irunda la mwanu na iriwa, na ishara ambao Abaa ihiti fee katikati ya mwanu, shakundu nyue
veni mwishi. [23]Namu kwete mpango uveli uitobire tangu kiraa na imanya la Abaa, aleduliwa,na nyue, kwa mavoko
avandu vavishwa mlemtikinya na imuwaa. [24]ambao Abaa alemtosa, kuaria ivaviwa la mauti kwakwe namu teileva
kwakwe vamtawala na wo howo.[25]Kwakuto Daudi niavelimwamba imhusu fee, ''Ningilemlolea Abaa mfiri sose mbele ya
chamu chakwa, fe nialikivoko chakwa cha kulio kwakuto hokuto tevengiserisa. [26]Kwakuto ngoo yakwa ni ilekunda na

ulimi wakwa ulefanywa ukakunda. Hokuto see moo wakwa weka katika ukarii.27Teweitelea nafsi yakwa iende kusimu,
wala teweruhusu mtakatifu wafo aboe. 28Ife wajirora kwakwa mko wa usima, wengirundia ngilolee ikunda mbele ya
chamu chafo.29Mwanamae, mweidima iteta kwa ukarii imhusu auya motu Daudi, Fee nialefaa na irikwa, na kilome
chakwe techelolikana nasue hata mfirisi hosi. 30Kwakuto, niaveli mkimbi na nialemanya kwamba Abaa niamehaba kwa
ihaba lakwe, kwamba niembikia umi katika ubarika wakwe haya kitenguni cha enzi. 31Nialelilolea ili holi kufuhi, na
kaamba ihusu iruka shiila Kristo, namu tevalemtelea shii kusimu, wala moo wakwe teuleboa."32Yesu shuu, Abaa alemdua
shii, ambao sue vose ni mangoviro. 33Kwakuto weri uya valemwirilia katika kivoko cha kulio wa Abaa, kameiria chadi ya
Roho Mtakatifu iduka kwa Abaa, fee nialelesa ahadi ihoi, ambao nyue muweri na ilolea.34Namu Daudi taalehaba ienda
doka kwa Abaa, hatakuto nialeamba, Abaa nialeamba kwa Abaa wakwa." 35tamia kuvoko chakwa cha kulio, hadi
ngivaundie mambuya vavo vave kitengu cha matende afo. 36Kwakuto numba yose ya Israeli imanye kwa loli Abaa
alemwitobira ili fe ave Abaa na Kristo, Yesu shu ambao mlemtikinya."37Kahindika vashike kuto, vakakorwa fo ngooni kwa
mwavo, vakambia Petiri na mitume vengi, "mwanamae tukarunda choiki?" 38Na Petiri, kambia, "Tubuni na mwiningwe
rina, kila umi wa kwa mwanu, katika irina la Yesu Kristo kwa ajili ya msamaha wa mbiao sa mwanu, na mweiria
bakishishi ya Roho mtakatifu. 39Namu fo kwa mwanu ni ahadi na vana va mwanu na vaya vose vavili vali kwasha, vandu
vengi sha kundu Aba wa motu alevaamkua."40Kwa mateta mengi alealolea na ihemba, keamba "Jidueni mduke katika
ubarika uhou uvishwa." 41Nikuto vakairia mateta amwavo na iiningwa rina, hokuto vakaishuriwa mfiriso sha vandu elfu
isatu. 42Vakaendelea katika mafundisho a mitume na ishirikiana, katika eya mkate na ihemba.43Uova ikaishwa kwa kila
mndu, na iriwa lingi na ishara sikarundika ihitia mitume. 44Vose valeamini vaveli handu hami, na iva na findo fose handu
hami. 45na valekumba findo na urisi wa mwavo na igawa kwa vose idukana na shakundu kila umi aori46Hokuto mfiri
baada ya mfiri valeendelea vete lengo limi katika hekalu, na valeya mkate kaa kwa vandu, na valeshirikiana cho
vakundini na kwa unyenyekevu wa ngoo. 47Valemhemba Abaa na vakava na kibali na vandu vose Abaa alevaishuria
mferi kwa mfiri navo vaveliokolewa.

3

1Kahindi Petiri na Yohani vavelienda hekaluni weri wehemba, saa tisa, 2Mndu fulani, ali kilema iduka ivonika lakwe,
vavelimukutika kila mfiri, na vavelimrara ho ihekoni la hekalu veamkua ushaa, ili aidime ihemba sadaka iduka kwa
vandu vavelienda hekaluni. 3Kashike ivalolea Petiri na Yohani veseria kufuhi na na ihite hekaluni, nialehemba sadaka.
4Petiri, kamdulia meso, vali kimi na Yohani ni aleamba, "tuambulie sue." 5Kilema kavaambulia, kakolea kwete kindo
chose kia eidima iiria kwa mwavo. 6Hatakuto Petiri nialeamba, "besa na sahabu ini tengete, hata kuto kia ngilinacho
nicho ngekuninga ife. Iduka na irina la Yesu Kristo wa Nazareti Tambuka"7Petiri kamuiria na kivoko chakwe cha kulio, na
kamwiria doka, weri uya houya matende akwe na fo ndi kwakwe mafuheni kukava na ngaro yeenda. 8Karunduka doka,
mndu kilema aleimuka na kaansa itambuka, katika hekaluni vali vose na Petiri na Yohani ketambuka, na irunduka
runduka, na kemhemba Abaa.9Vandu vose valemlolea ketambuka na vakamhemba Abaa. 10Vakamanya ni mndu uya
avelihemba sadaka haya ihekoni veliamkua ushia, uya wa hekalu, valeishua na iriwa na istajabia idukana na kindo kia
cha dukia kwakwe.11Shakundu aveli amevairilia Petiri na Yohani, vandu vose weri umi vakatishilia inumbeni veliamkua
ukumbi wa suelemani, veriwa mnuu. 12Petiri kashikelolea ili, fe kavajibu vandu, "Nyue vandu va Israeli, nikili mliriwa?
Nikili mwahundusira meso amwanu kwa motuu, shali sue twamninga ketambuka kwa ngaro sa motu sue veni au uchaji
wa motu?13Abaa wa Ibrahimu, na wa Isaka na, na wa Yakobo, Abaa wa auyasa motu, niamtosa doka mtumishi wakwe
Yes. Ishu hoshu nife ambao mledua na imraa mbeya chamu cha ma-Pilato, japo fe niaveori amlekelee kuto aukie.
14Mlemlea Mtakatifu na uya ete haki, na badala yakwe mveori uya ebwaa alekelewe.15Nyueni mlemuwa Mangi wa uzima,
ambao Abaa alemrukua iduka kwa vandu vamefaa. Sue ni magoviro vailo holo. 16Kahindi, kwa imani katika rina lakwe,
mndu shu mumuweni na immanya, valemrundia ave na ngaro, imani ambayo yehitia kwa Yesu yamninga fee afya ihoi ili
kamili, mbele ya mwanu nyue vose.17Kahindi lee, mwanamae, mgiishi mlerunda lia mlivatiri, ni kutohe valerunda
viongozi va mwanu. 18Hatakuto findo Abaa aletangulia ivavia kwa momu sa vakimbi vose, lee Yesu shu nieliswa ukivaa,
kahindi ni chashika.19Kwakuto jihembeeni na mhunduke, ili kwamba mbiao sa mwanu siduliwe kabisa, ili sishe weri we
ishua undusha idukana na ivafoo la Abaa. 20na aidime imtuma Kristo ambao niamemaishakuliwa kwa ajili ya mwanu,
Yesu.21Nife uya ambao ni loli doka kwa Abaa vamwirie mpaka weri weurua wa findo fyose, ambao Abaa alefiteta lo kiraa
kwa momu sa vakimbi vatakatifu. 22Ni loli Musa nialeamba, Abaa niemwirilia mkimbi sha nii iduka kwa vana mayo.
Mwemhotania kila kindo ekuvieni nyue. 23Yedukia kwamba kila mndu etehotania kwa mkimbi ishohosho vemwangamiza
kabisa aduke vanduni.24Niloli, na vakimbi vose idukia Samweli na vaya valemduvisa baada yakwe, valeteta na iamba
mfirisi hosi. 25Nyueni ni vana va vakimbi na va agano ambalo Abaa alerunda kimi na vasahoyo, shakundu aleamba kwa
Abrahamu, 'katika ibebere lafo familia sose sa kunu urukeni sabarikiwa. 26Ikava Abaa kashike imwirilia mtumishi
wakwe, nialemtuma kwa mwanu kwansa, ili akubarikini nyueni kwa ihunduka la mwanu, iduka kuya uvishweni kwa
mwanu.

4

1Weri uya Petiri na Yohana vaveliteta na vandu, makuhani na valinzi vahekalu na masadukayo valemshelea. 2Vaveli
valesua mnu namu Petiri na Yohan vavelivafundisha vandu ihusu Yesu na iamba iruka kwakwe iduka kwa vandu
vamefa. 3Valevaraa na ivavikia veroni hadi ili la ng'amaingi kang'ama iyo ile iduvisa, namu iveli imeshilia kwakwaini.

4Hatakuto vandu vengi valeishwa ujumbe uya valeaamini na idadi ya vasero valeishua ujumbe uya vakaamini vavelisha
elfu tanu.5Namulee ishikeshika kangama mfiri uya uleduvisa hokuto vatue va mwavo, vameku na veandika valivose
valekuumbira Yerusalemu. 6Anasi kuhani myue naveliho, na Kayafa na Yohani na Iskanda, na vose vaveli vanamae na
kuhani mtue. 7Vashike ivavikia Petiri na Yohani katikati ya mwavo, valevavesa, "kwa uwezo wovi, au rina lovi mwarunda
iliholi?"8Hokuto, Petiri kali niameishwwa Roho mtakatifu, kambia, "nyueni vatue va vandu, na vamekuu, 9Kwakolea sue
mfiri wa linu valetuvesa ihusu kindo kiya kisha charundika kwa mndu avelwele, nikwanamna yovi mndu shu
alerundiwa na iva msima? 10Iloholo le hatelimanyikane kwa mwanu na kwa vandu vose va Israeli, lee kwa rina la ma-
Yesu Kristo wa Nazareti, ambao mlemtikinya, nafe Abaa kamrukua kamdua kwa vandu vamefaa, ni kwa mko
wakwemndu shu hoshu aimuka hambele ya mwanu kameva msima wa afya.11Yesu Kristo ni iwe ambalo nyue vejenga
mlelilea mkalisarau nalo lilevikwa live iwe itue la pembeni. 12"Tekwete wokovu weduka kwa mndu, ungi uya wose piu.
Namu tekwete rina lingi shi ya mbingu valevaininga vandu, ambao kwa loholo tweokolewa."13Kahindi vashikelolea ukari
uya wama Petiri na Yohani na vakavamanya vaveli vandu vakawaida tiki vetet kisomo, valeriwa, vakamanya lee Petiri
na Yohani vaveli na Yesu. 14Namu valemlolea mndu uya aleihorwa, aveliimusi navo, tavavete kindo cheamba idukana na
loholo.15Hatakuto, vamema ivaamrisha mitume vaukie mbele ya mkutano wa baraza, valeteta vo veni kwa veni.
16Veamba, tukavarundia choiki vandu va hova? Ni loli kwamba kindo chetunga tukariwa charundika ihitia kwa mwavo
vameishwa vandu vose vekaa ha Yerusalemu telweidima ililea ilo holo. 17Hatakuto ili lee kindo kihoki kitasambae kwa
vandu vengi etesia tuvavie vataambe seke rina ili holi kwa mndu ungi see. 18Vale vaamkua Petiri na Yohani numbeni na
ivahongolea vate kabisa vataambe au ifundisha kwa rina la Yesu.19Hatakuto Petiri na Yohani valevajibu na ivavia,
"Kwakolea ni undusha mesoni kwa Abaa ikuishueni nyue kuliko Abaa, rukumieni nyue ni veni. 20Namu sue tetweidima
itelea iamba findo fose tulelolea na iishwa.21Ikava vamevahongolea sana Petiri na Yohani, valevatelea vaende, tevalelolea
kindo cheva sababishwa vavakabe, namu vandu vose vavelimhemba Abaa kwa kia kilerundika. 22Mndu uya aveli
amehirwa niavete umri washika sha miaka arobaini kutii.23Vashike ivatelea, Petiri na Yohani valesha kwa vandu va
mwavo na ivavia ose ambao makuhani na vameku vaveli valevavia. 24Vashike iishwa valekaba kelel weri umi vose kwa
Abaa wa mwavo veamba, "Abaa ife uleitobira fo dka na kunu urukeni, mringa wingi na fyose filifo kati kwakwe. 25Ife
ambao kwa Roho Mtakatifu, kwa momu wa ma auya motu Daudi, mtumishi wafo niuleamba, "Nikili vandu va mataifa
varunda iharibu, na vandu vafikiria kindo kitevaa?"26Vamangi vakunu urukeni vajiitobira kwa pamoja na vaya vetawala
vakake kwa pamoja doka ya Abaa na doka ya masiha wakwe."27Ni loli, Herode na Pontio Pilato, pamoja na vandu va
mataifa na vandu va Israeli, valekuumbira kimi katika mri u hou doka ya mtumishi wafo mtakatifu Yesu, ambao ulemfia
mafuta. 28Valekuumbira handu hami verunda aya ose kivoko chafo na ikunda lafo uleamba tangu kiraa kabla atadukia.
29Kahindi, Abaa ambulia shakundu vetishia na uvaininge vatumishi vavo vaambe iteta lafo kwa ukari wose. 30Ililee
kwaoroa kivoko chafo vahoe, ishara na maajabu fiidime isukia ihitia kwa rina la mtumishi wafo mtakatifu Yesu"
31Vashikemaa ihemba handu haya vaveliimusi likadingiswa na vose vakavaishura kwa Roho mtakatifu na valeteta iteta la
Abaa kwa ujasirii.32Vandu vengi ya vaya valeamini vavete ngoo imi na moyo umi, na tekwete hata umi avete kindo
chakwe aleamba ni chakwe mweni, badala yakwe valevikia fyose five fafose. 33Kwa ngaro ndue mitume vaveliamba
ungoviro wa mwavo imhusu Yesu na iruka na iruka lakwe, na neema ndue iveli doka ya mwavo vose.34Tekuvete mndu
wose findo fyakwe vilebungua, namu vandu wose vavete makaratasi a vivanja au numba, valefikumba na innde besa ya
findo fya fose fia valefikumba. 35na ifivikia shii matendeni a mitume. Na valegawana mlingano sawa kwa kila muumini,
idukana na kila umi shakundu aveori.36Yosefu, mlawi, mndu aduka kipro, valemninga rina la Barnaba na mitume (iyo
hoyo yeambwa ni kona wa faraja) 37Kaliete mteme, alelikumba na innde besa, kasivikia shii ya matende a mitume.

5

1Kwakuto, mndu umi vemwamkua Anania, na Safira mfele wakwe, valekumba uraa wa mbora ya mwavo, 2na kakwama
uraa wa besa iya valekumba (mfele wake nafe na veliishi kindo cho), na kannde ura uya valesara na iivikia matendeni
kwa mitume.3Hatakuto Petiri nialeamba, "Anania, nikili mrimu auishura ngoo iya fo kwaamba mboru kwa Roho
mtakatifu na ikwama ura wa mbora ya mteme? 4Weri uya litamekumbwa, teliveli ni mbora yafoo? Na likamekumbwa,
telivelise doka ya uamusi wafo? Kivelikuta ifikirie kindo cho hocho ngooni kwafo? Teumevalemba vandu, bali wamlemba
Abaa." 5Vashike iishwa mateta aya hoa, Anania nialewa shii na ifaa. Na uova wingi ulevashelea vose vaveliishwa ili holi.
6Vanake vakasha na imwikia sandeni, na imkamata njaa na imrika.7Ishike sia sha masaa atatu kuti, mfele akwe nialehita
fo numba, nafe taashi ni choiki chadukia. 8Petiri kambia, "Ngivia kwakolea mlekumba mteme kwa besa so hoso" kaamba
"Ye tulekumba kwa besa so hoso"9Hokuto Petiri kambia, "Chava kuta mwakubaliana mli kimi imnengena Roho wa Abaa?
Ambulia utava sia sa vandu vanemrika mmi afo hosi ha ihekoni, nafe valekutika na ikukamata njaa." 10Dakika iya hoya
kawa matendeni kwa Petiri, kafaa, na vanake vaya vakahita numba vakamkolea amefa. Vakamkutika na imkamata njaa,
na imsumia kufuhii na mmi akwe. 11Uhova wingi ukawashelea vandu vaya vose va kanisa na doka ya vose valeishwa
findo fi hofi.12Ishara ngingi na maajabu vivelivadukia baadhi ya vandu ihitia mavko a mitume. Vali vose katika inumba
lia la ma-Suleimani. 13Hatakuto, tekuvete mndu ungi avete ukari weiduvisana navo, hatakuto, valeiningwa heshima ya
doka na vandu.14Hatakuto seke, vaumini vengi vaveliongereka kwa Abaa, vasero na vafele vengi valeongereka. 15na seke
lee valevakutika vandu valwele fo mtaeni na ivarara fitaheni na fitenguni namu Petiri weri kahitalee, kirinje chakwe
kisoke doka ya mwavo. 16Hokuto see, vandu vengi valesha iduka mri sa sileusunguka Yerusalemu. vavaindele vandu
valwele na vaya mrimu alivasumbua, na vose valehoa.17Hatakuto kuhani mtue nialeimuka, na vaya vose avelinavo (navo

vaveli vadini ya masadukayo); na valeishwa wivu. [18]Valeora mavoko amwavo vevara mitume na ivavika veroni moja kwa
moja.[19]Na ishikeshika mashanja kona wa Abaa nialerua iheko la veroni na ivarora shakundu veduka njaa na iemba,
[20]''Endeni, mneimuka hekaluni na ivavia vandu mateta ose a uzima u hou'' [21]Vashikeiishwa ili holi, valehilia hekaluni weri
wakang'ama churu na ivavia. Hatakuto, kuhani mtue nialesha na vaya vose aveli navo na iamkua mkutano wose piu, na
vameku vose vaya va Israeli na ivatuma kuya veroni vanevannde mitume.[22]Hatakuto vatumishi vaya valeendalee,
tavalevakolea kuya veroni, valeuya na idua taarifa. [23]''Twakolea vero ni ilingishinge undung'usha salama na veringa vali
ihekoni vaimusi, hokuto tushikefungua, tetulekolea mndu fo numba''[24]Kahindi weri uya Jemedari wa healu na makuhani
vatue vashike iishwa mateta iya hoa. Valeingiwa na wova wingi kwa ajili ya mwavo vewasa chevakuta kindo kihoki.
[25]Hokuto umi kasha na ivaviia, ''vandu vay mlevavika veroni hovo valifundisha hekaluni vandu''[26]Hokuto Jemedari
nialeenda kimi na vatumishi, na vakavannde, hatakuto bila innde fujo, namu valevaihova vandu vevakaba mawe.
[27]Vashike ivande lee, valevavikia mbele ya mkutano kuhani mtue kavavesa [28]keamba, ''Tulevavia mtavavie kwa rina il
holi, na bado mwaiishura Yerusalemu kwa ivafundisha jutotiki, na ikunda ituindele samu ya mndu shu hoshu doka ya
motu.''[29]Hatakuto Petiri na mitume valejibu ''Niloli tumwishue Abaa kuliko vandu. [30]Abaa wa mauya motu nialemrukua
Yesu, uya mlembwa, kwa imtosa doka ikitini. [31]Abaa niale mkunda mnu na imwiria kambikia kivoko chakwe cha kulio,
na imbikia ave mtue na mwokozi iduka isamehe kwa Israeli, na msamaha wa mbiao. [32]Sue nimangoviro wa findo hofo,
na Roho Mtakatifu, ambao Abaa nialemdua kwa vaya vemwishua''[33][34]Hatakuto farisayo vemwamkua Gamalieli, mwalimu
wa sheria, ambao vandu vose vemheshimu, aleimuka na idua hamri mitume vose vaduliwe njaa kwa weri ufuhi.[35]Hokuto
kavavia, ''Vasero va Israeli, veni na utuu na saa kia mwori ivarundia vandu vahova. [36]Kwakuto kira sia silehitalee, Theuda
aletua doka na kadai iva mndu mtue, na vandu vengi sha miainya valemduvisa. Valembwa, na vaya vose vavelimwishua
valetawanjika na vakateka. [37]Ikava mndu shohosho, Yuda mgalilaya, aleimuka mfiri uya we isabu vandu, katoka vandu
vengi numa yakwe. Nafe see nialeteka na vose vaya vaveli mwishua vakatawanyika.[38]Kahundi ningakuvieni, mtakae na
vandu va hova na mvatelee veni, kwakuto, kwakolea utaratibu uhou au rumate ihoi niya vandu yekiriwa. [39]Hatakuto
kwakolea ni ya Abaa, temweidima iilea, chedukia iva idukia mlishindana na Abaa.'' Kwakuto, valeshawishika na mateta
aya akwe.[40]Hokuto valevaamkua ,itume kuya nmba na ivakaba na msenge na ivaanrisha vataambe kwa rina la ma-Yesu,
na vakavatelea vaende sa mwavo. [41]Valeukia haya mbele ya mkutano vakundi namu valelolikana shali valiteseka na
isarauliwa kwa ajli ya rina lo holo. [42]Kwakutolee, kila mfiri, fokati hekaluni na iduka numba hadi numba valeendelea
vevavia na ihubiri kwamba Yesu ni masihi.

6 Kahindi mfiri si hosi, weri uya moshivirwa vaveliongereka, valehongoa vayahudi va kiyunani lileansa doka ya
vaebrania, namu vamkamkusi vamwavo valevatekwa kwa ivaininga chao cha mwavo cha kila mfiri.[2]Mitume vaya
ikumi na vavili valevamkua irundu lose la moshivirwa na iamba, ''Ni kisha kwa motu itaa iteta la Abaa na irundia
mesanitiki kwi. [3]Kwakuto, mwanamae, taleni, vasero saba, iduka katikati ya mwanu, vandu vesha, vete ngoo ngisha na
hekima, ambao tweidima ivainingia huduma ihoi.'' [4]Na sue, tweendelea tiki twehemba na twelihudumia ineno
lia.''[5]Hotuba ya mwavo mkutano wose vakakunda, kwakuto, vakamtala Stefano, aveliishile imani na Roho mtakatifu, na
Filipi, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena, na Nikolao, mwongofu aleduka Antiokia. [6]Vaumini valevande vandu va kwa
mitume, valehemba na baadae vakambikia mavoko amwavo.[7]Kwakuto, iteta la Abaa likasambaa, na moshivirwa vengi
valeongereka fo Yerusalemu, na makuhani vengi vakaiishwa imani iya;[8]Na stefani, aveliishule neema na ngaro,
niavelirunda findo finga vandu vakariwa, na ishara ndue katikati ya vandu. [9]Hatakuto vakadukia baadhi ya vandu
vanachama va sinagogi veliamkua Sinagogi la Mahuru, na la wakirere, na la Waesksnderia, ba vengi valeduka kilikia na
Asia vandu va hova vavelibishana na Stefano.[10]Hatakuto tevaleidima isangana hekima na ngoo iya Stefano avelitumia
keteta navo. [11]Hokuta vakavavashia vandu veamba, ''Tulemwishwua Stefano keteta uvishwa doka ya Musa na doka ya
Abaa.''[12]Vakalazimisha vandu, vameku, na vaya veandika, na imshelea Stefano vakamra na imkamata mbele ya baraza.
[13]Valevande magoviro va mboru, valeamba, ''mndu shu hoshu teeta iamba mateta mavishwa ihusu handu ha hatakatifu
na sheria. [14]Namu twamwishua keamba lee Yesu shu wa Nazarethi nieboromoa hakuti na nialesha desturi sia tuleiningwa
na Musa.'' [15]Kila umi avelihaya baraseni, kahundusira meso akwe kemwambulia Stefano, navo vakalolea chamu chakwe
chava sha chamu cha kona wa ma Abaa.

7

[1]Mobia mtue kaamba, ''Mateta aniloli''? [2]Stephani kaamba, ''vanamayakwa na vaauyakwa, ngihotanieni ini; Abaa wa
utukufu nyalemdukia auyamotu Abrahamu weri kali mesopotamia, kabla ataishi harani. [3]Kammbia, ''ukia kunu mrini
kwafo na vana vavo uende mriuya ngekurora.'[4]Kwakuto kaukia kuya mrini ukaidayo kaneka harani, idukayo baada ya
aueifa, Ruva kamninde mriu hou, kunduko valali kahindi. [5]Tialemninga kindo choose ekaanacho sha chakwe, tikuveliete
hata handu evikia matende. Kwakuto Abrahamu nivavelivamemmbia hata kabla atakolea kakona vakammbia nyekolea
uruka ungi nakae na vandu vakwe.[6]Ruva nyaletete nave kammbia, vandu vakwe ni vavelikaa uruka ungi wa ugeni, na
vandu vavo nivevavia vavarundiekasi naivafanyia uvishwa kwa muda wa mwaka mia inya. [7]Na Ruva kaamba,
ningilihukumu taifalo leva fanya mateka, na hatakuto niveduka vane hemba katika sehemuyo.' [8]Nakuto kamninga
Abrahamu itetala tihara, kwakuto Abrahamu kava Aba wamaisaka kamtahiri mfiri wa nane. Isaka kava auewama ya
Yakobu, na Yakobu kava Abaa wa vasahoyo vamotu ikumi na vavili.[9]Vasahuyo vamotu vaka mwishua urenji Yusufu
vakamkumbia mri uya wa misri, na Ruva nyaveli nave. [10]Na kamdua ukiveni wakwe, kamninga faida na hekima mbele

yama Farao mfalme wa Misri Farao kambia nave mtwe doka ya Misri na doka ya numba yakwe yoose.[11]Basi kukava na
njaa nyingi naukiva wingi kuya mrini Misri na kuya kanani, na vaauya va motu tivale kilea chao. [12]Kwakuto Yakobu
kashikeishua nikwete chao ifo misri, nyalevatuma vaauya motu mara yakwanza. [13]Weriuya wa mara yajavili Yusufu
nyale kurora kwa vana mae vakwe, vanavama Yusufu nivalemanyikana kwa Farao.[14]Yusufu kavavia vanamae vaende
vanemmbia Yakobu aue wamwavo nashe Misri, valina vandu vakwe, vandu voose ni sabini na tano. [15]Kwakuto Yakobu
kasoka Misri; kisha kafa kalina vaaba vamotu. [16]Vakariwa handuo vakanerikwa ikaburi Abrahamu aleliula na vipande
vya besa iduka kwa vana vama Hamori ifo shekemu.[17]Weri uya Ruva alemmbavasa Abrahamu kashikeshika vandu
nivaveli vameongereka ifo Misri. [18]Weriwo nyale ukilia mundungi ivo Misri, mfalme etemanya ihusu Yusufu. [19]Mfalme
shuungi kavalemba vandu vamotu na ivafanyia uvishwa vauya vamotu, na ivakiria vanava mwavo vadidi ili vatakae.
[20]Mfiriuya Musa alevonika, nyavelimsha mbele ya ma Abaa, vakamringa mweri isatu kuya numbeni kwa auwe wakwe.
[21]Weri vale mkiria mlifu wama Farao nyale mwiiria kakanave sha mwana wakwe.[22]Musa nivale mrora vindo vyose vya
kimisri, nyaveli ete nguvu kwa mateta na irunda. [23]Kwakuto weri alesisa mwaka arobaini, kukava nakindo kilemshelea
ngooni wevatambukya vanamae vandu va Israeli. [24]Kashike mlolea mwisraeli kerundiwa uvishwa Musa nyale mtetelea
na ilibisa kisasi aveli mhonea na imukaba mwiisraeli. [25]Kaishi vanamae nivaishi Ruva nyevadua maokoni kwakwe,
nakuto tivalemanya.[26]Mfiri uleiduva kwa vaisraeli, vengi vavelihongoa, katika ivapatanisha keamba, mabwana nyweni
vandu vami, nikili mlihongoa nywe veni kwa veni? [27]Nauya alemkosea mwana mae kamkiria kwasha, naiamba, 'nivisho
akuvia ushetumikia na na isheturukumia swee? [28]Ive ukundi ingibwa, shakundu ulembwa mmisiri hiyoo?[29]Musa katisha
kashikeishua kuto, kaneva mweni kuya mrini midiani, kwakuto kanevaa Abaa wa vana vavili. [30]Weri mwaka arobaini
silehita, mwana wa Ruva kamdukia kuya jangwani sinai, sha mshale wa moto kati ya kisaka.[31]Weri Musa kashikelolea
moto, nyaleambua kariwa kindocho alolea, nashakundu avelikiendea na nakilolee, iteta lama Ruva lika msheke yeamba,
[32]Ini ni Ruva wa vaaueya vaauyavo, Ruva wa ma Abrahamu, na wa Isaka, na wa Yakobu.' Musa nyale ihova natialemkari
iambulia.[33]Ngimelolea shakundu vandu vakwa valiteseka kuya Misri, ngimeishua na ilwala la mwavo, naini ngasoka na
ngishe vaduavo, kahindi njoo, ngikutume ive Misri; [34]Abaa kambia, ''Dua viatu vyo vavo, handu ho uimusi nihandu ama
Ruva.''[35]Musashu valemlea, weri valeamba, ''nivisho akuvia uve mtue na mwamusi wa motuu? _nyaveli nive Ruva
alemtuma navevnive eimukia vengi na mkombozi. Ruva nyale mmbavasa kwa kuvoko kwa mwana wa Ruva uya
alemdukia Musa kisakeni. [36]Musa nyalevarora iduka Misri baada yesunda miujisa na ishara kuya Misri na bahari ya
shamu, na katika jangwa la kipindi cha mwaka arobaini. [37]Ni Musa shu alevavia vandu va Israeli; Ruva nyalikundleni
mkimbi iduka kwa vandu vamwanu, mkimbi shaini.'[38]Ishu ni mndu aveli katika mukutano jangwani na kona wa maruva
uya aleteta nave kuya mlimeni sawai. Ishu ni mndu uya aveli na vaauya vamotu, ishu ni mndu aleiria iteta liliundusha
na ituininga swe. [39]Ishu ni mndu vaauya motu valelea imwishua, valemrilia kwasha, nandani ya ngoo ya mwavo vaka
hunduka Misri. [40]Weri wohowo niu alemmbia Aruni, ''Tuitobiria aki miungu eturora. Musa sho, avelturora iduka uruka
wa Misri, titiishi kilemkole.'[41]Kwakuto vakaitobira ingashe kwa mfiriso na vakadua sadaka alafu vakakunda sanamu
vakaa mbani mavoko amotu arunda. [42]Kwakuto Ruva nyalevaalua na ivaininga aabudi nyota na Ruva shakundu
kilikiandike vitabuni vya vakimbi, 'niloli mmengidulia sadaka jangwani kwa muda wa mwaka arobaini numbeni ya ma
Israeli.?[43]Niloli mwakubali numba ya Moleki na nyota ya Mungu revani, na picha mleitengenesa na isiabuduso, na
ngekukamateni mateni kwasha saidi ya Babeli.[44]Vaauya va motu nivaveliete numba yekomaniana naidua ushuhuda ifo
jangwani shakundu Ruva alevavasa katete na Musa, na nyaveli itobira kwa shakundu alelolea. [45]Iyi ni numba ambayo
auya motu, kwa weri wamwavo, nivaleindwe mriu na Joshua iyiiledukia weri valehita weimukia taifa Ruva alevatishira
vaauya motu vatadukia ocho kiveli kuto hadi mfiri sama Daudi. [46]Alekolea kibali mesoni kwa Ruva,'' nakahemba isengeta
naneka na Ruva wama Yakobu.[47]Kwakuto Selemani nyalemtobiria nyumba yama Ruva. [48]Atakuto alidoka nyeka kwa
numba silingitobire, iki ni shakundu mkimbi aleamba, [49]Ifodoka nikitengu chakwa cha mfiri sose na kunu urukeni ni
handu ngevikia matende akwa. Ni numba ilikuta mweitobira kii? Nyaamba Ruva; hinikwi hadu hali ni akwa ngehumia?
[50]Shi mavoko akwa arunda vindovi vyose?[51]Nyueni vandu mweteni ngoo ngidomari mtametwa ngoo yo ya mwanu na
matwi, kila weri mwevinga ngoo njewa, mwerunda shakundu aauya vamotu valerunda. [52]Ni mkimbi ungayu alikatika
vakimbi vaauya vamotu vatale mtesa? Ni vale vabwaa vakimbi voose valedukya kabla ya iisha la ma umi etemateta aloli;
na kahindi mwava mwatutelea na iwaa la mwanuse, [53]Nywe vandu mleiria sheria ileduliwa na kona wa ma Ruva
timleira.[54]Kwakuto vameku vavero vashike ishuwa mateta o nivale oshwa ngoo za mwavo, vakamselea mayo Stephani.
[55]Nahatafe, kameva nyali na ngoo njewa, nyaleambulia matendeni kalolea usha wa maruva, na imulolea Yesu ksimusi
kivoko cha kulio cha ma Ruva. [56]Stephani kaamba, ''Ambulia ngalolea doka kumeruika, na kona wama Adamu nyaimusi
kuvoko cha kulio cha ma Ruva.''[57]Kwakuto vameku vavero, vakaishira kwa ngaro, vakashinga matwi amwavo,
vakamtidhilia vali voose, [58]Vakamkiria njaa ya mri wa vakamkaba na mawe; na mashahidi vakadua nguo zamwavo sa
nja na isivikya shi ya matende ama Sauli.[59]Weri vemkaba Stephano namawe, nyaleendelea imwamkuwa Abaa na iamba,
''Abaa Yesu, iria ngooi yakwa.'' [60]Kakaba makoti na iamkuwa kwa ngaro ndue, ''Abaa, utavaisabie mmbaka,'' kashikeamba
iyo kafa.

8 [1]Sauli nyaveli katika makubaliano akifo chakwe. Mviri wo nilo aveli vasumbua kinyume cha kanisa liveli ifo
Yerusalemu. Voose vaya valekubali na vaya vavelikatika jimbo la Yudea na Samaria, na mitume tivaveliho. [2]Na vandu
vemwishua Ruva valemrika Stephano na ihemba kwa ajili yakwe. [3]Kwakuto Sauli nyaleharibu sana numba ya ma Ruva.
Nyaleenda numba hadi numba kevarutua vaveli na vasero, na ivakirilia veroni.[4]Vaya vaveliamini na vaya vaveli

vameukia nivaleendelea iteta isha lama Ruva. 5Filipi kasoka katika mri uya wa Samaria na kateta habari zama Yesu
Kristo fo.6Kwakuto vandu vaya vaveli vamekuumbira handu hami vashikeishua na ilolea vindo Filipi alerunda vakavikia
undusha mateta aya aleamba. 7Iduka hokuto vandu vaya valeidhua, varimu vavishwa nivalevaduka vandu ifokuto vaka
8Na valekunda voose kuya mrini.9Na kwakuto nikuveete mndu umi kuya mrini rina lakwe nive Simoni, aveli runda
mambo ausavi; aveli utumia kevavanya vandu vaya vataifa la Samaria variwe, weri wo keamba ve ni mundu etemaana
saidi. 10Vasamaria voose mdidi hadi mtwe, vaka mhotania, veamba, "iyi ni nguvu ya ma Ruva mtwe." 11Vakamhotania,
namu nyavaninga vakariwa kwa mfiri wingi kwaajili ya usavi wakwe.12Kwakuto vashikeishwa Filipi nyaliteta doka ya
ufalme wa maruva na doka ya rina la ma Yesu Kristo, ni valebatisa vasero na vafele. 13Na Simoni mweni kaamini; Weri
valembatiza, nyaleveendelea iva na Filipi, kashikelolea ishara na mateta alerundika, kariwa.14Weri vamobia va kuya
Yerusalemu vashikeishua Samaria imeiria iteta lama Ruva, vakava vavasa Petro na Yohana. 15Weri veska vakavahembya;
kevavia vairie ngoo njewa. 16Hatakuto, ngoo njewa tiiveli imemsokea hata umi wa mwavo; nivavelitiki valevatiswa kwa
rina la ma Yesu. 17Nilo Petro na Yohana valevavikia mavokoni, navo vakairia ngoo njewa.18Weri Simoni alelolea ngoo
njewa ni yaduliwa kwa ihitia ivikiwa mavoko na vamobia, kataka ivaininga heleri. 19Kaamba, "nginingeni ngaro, kwakuto
kilangambikia mavoko na irie ngoo njewa."20Kwakuto Petro kammbia, besa savo pamoja na ive sitekee kwasha, namu
uishi iteta lama Ruva ni lekolikana kwa besa. 21Twete handu katika itetali, namu ngoo yafo tiili mgio ruso mbele ya ma
Ruva. 22Kwakuto hemba mbaka safona imuhemba Ruva labda niweidima isamehewa ifikiria lo la ngoo iyo yavo. 23Namu
ngiweni ulikatika samu yesua makifungo cha mbaka."24Simoni kateta kambia, 'mhembeni Abaa kwaajili yakwa, namu
mateta oose mwateta eidima ingidukia.25Weri Petro na Yohana vashikeva nivameambulia na iteta iteta la ma Abaa, nivale
uya Yerusalemu na njiayo', vehubiri injili katika vijiji vingi vya kuya Samaria.26Kwakuto mwana wa Ruva kateta na Filipi
keamba; lolea na enda kusini katika njia iya yeenda nchi ya Yerusalemu ielekea Gaza; (njia ilikundu kutete kindo)
27Kakolea na ienda. Ambulia, kuveliete mundu wa Ethiopia, eteata ete nguvushi ya kandase; malkia wa Ethiopia.
Alevikwa doka yavindo vyakwe voose; nave nyaveli aleenda Yerusalemu inehemba. 28Nyavelisha katamle ikarini kwe
kesoma kitabu cha ma mkimbi Isaya.29Kwakuto Filipi kaenda buru, kemuhotania kesoma chuo chama mkimbi Isaya;
kaamba, niloli? uishi kindo ulisomake?" 30Mhethiopia kaamba, "ngeidima kuta mundu atamengirora?" Kamuhemba Filipi
natamie nave ikarini. 31Ngoo njewa ikateta na Filipi; seria karibu na ikari ili uneraana nalo.32Kwakuto kesoma mateta
aleandikwa mhethiopia nili; nyalerorwa shaikondi lilineshinjwa; na shaikondi lisilesii, tialerua momu wakwe; 33kwa
iriwa lakwe valemdulia hukumu yakwe; nivisho evavia vandu vakwe? maisha akwe nyaduliwa katika mri."34Kwakuto
mundu uya eteata kammbia Filipi, na iamba; ngilikuhemba ni mkimbi ungayu valitetamateta akwe, ni ihusufe, au niza
mundu ngi"? 35Filipi nyalevoka iteta, nyaleansa na iteta lia la ma Isaya imutetea mateta ama Yesu.36Weri vali njieni,
vakashika handu kwete mringa, "uya eteata kaamba, "ambulia, ihakuti nikwete mringa nichoiki chaima ngite batizwaa?
37Matetaa. 'kwwakuto muhethiopia kaimusa ikari. 38Nivaleenda ndani ya mringa, Filipi nauya eteata, Filipi kaansa ibatiza.
39Weri vashikeduka mringeni, ngoo ya ma Ruva ikamkamata Filipi kwasha; uya eteata tialemlolea, kaenda na mko wakwe
kekunda. 40Kwakuto Filipi kaduka Azoto. Nyalehitia mri uya na ihubiri katika mri sose mpaka kuya Kaisaria.

9

1Kwakuto Sauli nyaleendeleaiammba hataiihovisa vamoshivirwa vamaa Abaa, nyaleenda kwa mobia mtwe. 2Namu
hemmba karatasi kwaajili ya numba sia ifo Dameski, ili kamkolea mundu alikatika mkowo, kalini mundu musero au ni
mundu mfele, na vatuduvilie naiva inde Yerusalemu.3Hata weri keukia, iledukia keshika Dameski, shali kukava na saa
ura woose na saa ileduka doka; 4nave kawa shii kaishua mateta alimmbia, "Sauli, Sauli, nikili ulinginenia
ini?"5Saulikaamba, niveni ive Abaa? Aba kammbia, "ini nini Yesu ulingitukana; 6Kwakuto ukia, hita mrini, nave weviwa
kindo werunda. 7Vandu vaya valeukia na Sauli vakasiasi, vehotania mweteta, vataishue mundu.8Sauli kashike imuka
katika mri uya karua mesoakwe, tialeidima ilolea kindo, vakamra kuvoko vaka uninde mpaka Dameski. 9Kwamuda wa
mfiri isatu tiavelilolea, wala tiavelija wala tiaveli nywaa.10Kwakuto nikuveete moshivirwa Dmeski rina lakwe nive
Anania, Ruva naleteta nave keotea, "kammbia, Anania, "alafu kaamba, "ambulia, ningili ihakuti, Abaa 11.Abaa kammbia,
'ukia uende uruka uya veamkua nyofu, na kuya numbeni kwa Yuda unevesa mundu wa Tarso vemwamkuwa Sauli,
namu nyalikaa kehemba; 12Na nyalemlolea mundu keotea rina lakwe nive Anania na kehita kevikia kuvoko kwa kwe
doka yakwe na nalolee.13Kwakuto Anania kammbia, "Abaa ningimeishwa mateta amundu shuhoshu kwa vandu veengi,
na shskundu alevarundia uvishwa vandu vavo Yerusalemu. 14Ihakuti nikwete iteta la ma mobia mtwe imura kila umi
alihangaisha rina lafo. 15Kwakuto Abaa kammbia, "enda, namu nikindo ngilekidua ini, nyaleiria rina lakwadoka ya vandu
vatwe na vana vaya va Israeli. 16Namu ngemrora vingi veininga na teske kwaajili ya rina lakwa."17Anania kaenda, kahita
kuya kaa; kammbikilia mavoko keamba, mundu wakwa Sauli, Abaa Yesu, nyalekudukia katika njia iya uvelishaa nayo,
nyangituma uidime ilolea na uve na ngoo ngisha ya ma Ruva. 18Kwakuto vindo vikatona mesoni kwakwe sha magamba
kaiidima ilolea, kaimuka, vakambatiza; kaja chso kskolea nyali undusha. 19Katamia na vamoshivirwa vakwe ifo Dameski
kwa mfiri nyingi.20Weri wo howo kateta mateta ama Yesu handu vehemba, keamba veeni kona wa ma Ruva. 21Navoose
valeishua nivaleriwa na iamba, "shimundu shuu alekukoseeni kwa amkua irina liholi Yerusalemu? Na ihakut nyasha ili
nakutuduvilieni na kukamateni kwa va mobia," 22Kwakuto Sauli nivale mdomara naendelee iteta na ivafanya vayahudi
vaya valekaa kuya Dmeski variwe na iammba ishu nive Kristo.23Kabla ya mfiri nyingi, vayahudi vakateta voose valihandu
ami navamubwae. Kwakuto mateta amwavo akamanyikana Sauli. 24vakamekaa kiheteni kio na kamsanya vemsengeta ili
va mbwae. 25Vamoshivirwa vakwe vakamwiria kioo vakamrundusa na kibambaseni, vakamsosira shi kikunjeni.26Na Sauli

kashikeshika Yerusalemu, nyalejaribu iva na vamoshivirwa lakini valemhova, vatamanye veni moshivirwa. 27Werieo
Barnaba kamuuria kamkamata kwavamoshivirwa, na kammbia shakundu Sauli alemlolea Abaa njieni Abaa shakundu
aleteta nave, nakavavia shakundu Sauli aaleamba mateta ama Abaa ifo Damseli.28Nyalekomana navo vashike hita na
iduka Yerusalemu. Kateta kwa ujasiri kwa rina lama Yesu. 29Kevesana vayahudi vakiyunani vejaribu kila mfiri nava
mbwae. 30Weri vanamae vashike manya matetaohoo, vakamwiria mpaka Kaisari, na vamkamate naende Tarso.31Kwakuto
ikanisa loose katika uyahudi, Galilaya na Samaria, liveli undusha, na likatobirwa, naitambuka katika uova wa ma Ruva
na usha wa ngoo njewa, kanisa likangana na akava mengi. 32Kwakuto iledukia Petro kerimarima ura ose za uruka, kava
soke vaumini vekaa katika mri wa Lida33Kamlolea fo mndu umi rina lakwe nive Ainea, mundu shu nyavelelee kitareni
mwaka nane; nmu nyaveli alehorera. 34Petro kammbia, "Ainea, Yesi Kristo nakuhore," imuka na uyale isambi lafo." 35Na
vandu voose valekaa Lida na Sharoni vashikemlolea mundu sho, nivalemhundukia Abaa.36Kuveli na moshivirwa yafa
vemwamkua Tabitha, liletetwa sha "Dorcas" mfele shuu nyaleva na kazi ngisha na vindo visha alevirunda kwa maskini.
37Iledukia mfiriso nyalelwala na kafa; vashike msambia valemtosa rumu ya doka vakamrara.38Na shskundu Lida aveli
kufuhi na Yafa, na vamoshivirwa nivaleishwa Petro nyavelivo, vakavautuma vandu vavili kwakwe, vemhemba njoo kwa
motu utakelewa". 39Petiri kaamba kaukia navo. Kashikeshika, nivalemuinde chumba cha doka.Navakakusi voose ni
valeimuka nave velia, vemrora ikoti Dorkasi aleva shonea ale vashonea weri kannavo.40Petiri kavadulia njaa ya chumba,
kakunya makoti kahemba, alafu kahundukiia moo, kaamba, "Tabitha, amka," kaalua meso ake kamlolea Petro katamia
shi. 41Kwakito Petiri kamningia kuvoko kwakwe kamwiria, kashikevaya ehemba navo vavakusi, kavainingiavo kali hai.
42Itetalo likamnyika Yafa yose, na voose vakamwishua Abaa. 43Iledukia Petro kakae mfiri nyingi Yafa kali na mndu
vemwamkua Simoni, eitobira ngozi.

10

1Kuvete mundu fulani katika mri wa Kaisari dina lakwe vemwamkua Kornelio, nyaveli mtue wa kikosi cha vaitalia.
2Nyaveli hemba Ruva nanyaveli mhemba Abaa vena numba yakwe yoose, nyaledua heleri nyingi kwa vayahudi na
nyaveli hemba Abaa mfiri sose.3Weri wa masaa tisa akamsanya, kaotea ngoo njewa yama Ruva yesha kwakwe kona wa
maruva kammbia 'Korinelio! 4Kornelio kamwambulia kona wa ma Abaa na nyaveli ameihova mnu kaamba, "ikini choiki
mtwee?" Kona wa ma Abaa kammbia, "ihemba lafo na zawadi savo uveli vaininga maskini nisatwa doka na sikamanyika
kwa Abaa." 5Kahindi mtume mndu mri uya wa ma Yafa nanemuinde mundu mi wemwamkua Simoni nave vemwamkua
se Petri. 6Nyekaa na mndu eitobira gosi vemwamkua Simoni uya numba yakwe ili pembeni ya mringa wingi."7Kwakuto
mwanuya wa Ruva aveliteta naveiukia, Korinelio kavamkua vandu vanumba yakwe vavili, na mwerukumia aveli
mhemba Ruva kati ya verukumia vaveli mwaria. 8Kornelia nyalevavia ose aledukia na ivatuma Yafa.9Mfiri uleiduva
kushikeshika saa tisa valinjieni karibu veshika mrini, Petri katwa doka kali kehemba. 10Nahatakuto kava na njaa kakundi
cheja, naweri uya verira chao ka otea, 11Kakolea doka kume ruika na kindo kilisoka kilisha nguo ndue kilisoka ndoheni
kilisha pembeni sose inya. 12Kati yakwe nikuvete aina sose za vanyama vete matende aana na vetambuka doka ya uruka,
na mateye adoka.13Kaishua iteta lilimtetea lemmbia, "amuka, Petri shinja ure." 14Kwakuto Petri kaamba, "shikuto, AAbaa
namu tungimeleje kindo choose kivishwa nakitalikisha." 15Kwakuto sauti ikateta navese mara ya kavili, "kindo
alekisambya Ruva utakiamkue najisi nakichafu." 16Icho kiledukia mara katatu, na kindocho kikairiwase kika kamatwa
ifodoka.17Na weri Petri keriwa doka ya mateta oeatea nyerora kuta, ambulia, vandu vaya valetumwa na Kornelio
vakaimuka ngoni, vevesa njia yeenda numbeni. 18Navaka amkua na vakavesa kama Simoni uya ve mwamkuwa Petri
kwakolea nyavelitamleho.19Weri Petri kavakiria doka ya iotealo, ngoo njewa ikateta nave, "ambulia vandu vatatu
valikusengeta. 20Imuka nausokeshii uende navo. Utaihove ienda navo, namu ngavatuma." 21Petri kasoka shii kwamwavo
na iamba, "ini niuya mlimtafuta, nikili mwasha?"22Vakaamba, "Akida umi rina lakwe Kornelio, nimundu wa loli na
nyakundi na muhotanie Abaa, navandu vemwamba undusha kwa vandu voose vauyahudi, nyaleviwa na kona wa Ruva
ikutuma ili uende numbeni kwakwe, naishue mateta iduka kwafo." 23Petri kavavia ihiteni mmba vakae nave. kangama
ingi ishikecha kaamka kaenda nafe, na vanamae vadidi iduka Yafa vakaenda voose nave.24Mfiri uleduva valesha Kaisaria.
na Komelio nyaveli vaveta, na nyaveli alevamkua vanamae na marafiki vake vakaribu.25Weri Petro kehita numbeni,
Komelio kamkumbatia na iinama handu hadithi matendeni kwakwe kwaheshima. 26Kwakuto Petro kamhirilia keamba,
"imuka, ini mweni na ini nimndu."27Weri uya Petri kateta nave, nyalehita numba kakolea vandu vameka handu hami.
28Kavavia, "nywe veni nimuishi kua sisheria ya kiyahudi iarana au itambukiana na mndu atali wamriu. Kwakuto ini Abaa
nyangirora ini techengimwa mukue mundu woose najisi au mchafu. 29Na nicho ngasha bila iringa, shakundu ngile tumwa
kwa icho. Kwakuto ngivavese nikili muletumwa kwaajili yakwa,"30Komelio kaamba, "mfiri iinya silehita, weri
shaungivelihemba muda wa saa tisa kamsanya kati ya numba yakwa; ngalolea mbele yakwa mundu aimusi karere nguo
njewa, 31Kangivia, Lomelio ihemba lafo Ruva nyaliishua na vindo vyavo uveli vaininga maskini Ruva nyevilolea.
32Kwakuto mtume mndu Yafa name mwamkua mundu umi vemwamkua Simoni nashe kwavo, uya vemwamkua Petro.
Uya eka kwa uya eitobira ngozi vemwamkua Simoni uya numba yakwe ilikaribu na mringa wingi. 33Ambulia; mustariu,
'nave kashikesha nyeteta na nywe tiulimaandiko akira.34Nilo Petro alerua momu wakwe keamba, "ni loli ngaamini Ruva
tiependelea. 35Kwakutyo kaliuruka mundu woose emuishua niarunda vindo undusha nyekubaliwa kwakwe.36Uishi vindo
aleteta na vandu va Israeli, ketangaza mateta mesha ete amani kwa ihitia kwa Yesu Kristo ali ni Abaa wa voose.
37Nyweveni mushi kindo kiledikia, kiledukia Yudea yoose na kileansia Galilaya, Baada ya ubatizo Yohana aleutangaza.
38Itetalive mhusu Yesu Kristo shakundu Ruva alemfia mafuta kwa ngoo njewa na kwa ngaro. Nyaleenda kerunda undusha

na ihora voose valetetswa na varimu, namu Abaa nyaveli nave.39Sue ni mashahidi wa vindo alevirunda katika uruka uya
wa uyahudi na kuya Yerusalemu-isho ni Yesu valembwa imuvikia kitini. 40Mundushu Abaa nyale mfufua mfiri wa katatu
na imuninga na manyikane, 41Shi kwa vandu voose, kwakuto ni kwa mashahidi valechagulia na Ruva-sweveni, tuleja
nave na inywa nave bada yeduka kwa vaya valeva.42Nyatuvia tunehubiri na iamba ishu nive Ruva alemtala ishu nive
evadua vayavalihai na vaya valeva. 43Kwakwe vakimbii vose valolee, kwakwuto uya eamini kwave niairie msamaha wa
mbaka ihitia rina lakwe.44Weri Petro keamba iyo, mgoo njewa ikavaishura voose vavelihotania mateta akwe. 45Vandu
vaya vekaa na vaamini vaya vatine-vaya valesha na Petro valeriwa, shakundu karama ya ngoo njewa alebusuliwa na
kwa mataifa.46Nashakundu valeishwa ivo vamataifa veteta mateta endi na imhemba Ruva. Petro kaamba, 47"Kwete
mundu woose eidima ishingilia mringa na vandu vatabatizwe. Vandu vo vamera ngoo njewa shaswe?" 48Nilo alevavia
vabtizwe kwa rina lama Yesu Kristo. Kwakuto vakamuhemba nakae navo mfiri ndidi.

11

1Mtume na vanamae vaya vaveli kuya Yudeavaleishua vamataifa vameliiria iteta la Ruva. 2Petri kashikesha ifo
Yerusalemu, marundo aya avandu valetinwa vakaanza imdua makosa veamba, 3We raana na vandu vatametinwa na
ijanavo!"4Kwakuto Petro nyaleanza ivatetea shakundu kiveli; keamba, 5Ngivelihemba kuya mrini Yafa, na ngalolea
ngeotea kindo kilisoka shii sha nguo ndue ilisoka iduka doka katika ura sakwe iinya. 6Vavelikaa mrini na vanyama va
kisakeni na vanyama vaya vetambuka mbooha na mateye afo doka.7Kwakuto ngaishuwa sauti iliteta na ini, "Amka, Petro,
shinja na uya!" 8Ngaamba, "shikuto, Abaa, momu wakwa kwatiku mele hite kindo choose kitali kisha au kichafu."
9Kwakuto kukadukia sauti yatetase ikaamba iduka doka, kia Ruva aleamba nikisha, utakia mkwe ni kivishwa,
10Ikikiledukia mara katatu, nakila kindo kikaiiriwa ifo dokase.11Ambulia, weroiwo vandu vatatu vaveli imusi mbele ya
numba iya vaveli valetumwa iduka kaisari isha kwakwa. 12Ngoo ikangivia enda navo, na ngitaselane navo. Vasero vaya
sita vakaukia nani natuleemda numbeni kwa mnduummi. 13Nyaletuvia shakundu alelolea ngoo njewa kaimusi numbeni
kwakwe keamba, "ngituma Yafa nginemninde Simoni na rina lakwe lingi ni Petro. 14Nyeamba kindokingi kwafo na
kwakuto mweokoka ive na numba yafo yoose."15Ngishe teta navo, ngoo njewa ikasha doka yamwavo shakundu alesha
kwamotu lokasha. 16Ngikumbule mateta ama Abaa, shakundu aveliamba, "Yohana nyale batizwa kwa mringa, na
kwakuto mwebatizwa kwa ngoo njewa."17Hatakuto kwala Ruva nyaledua zawadi skakundu aletuininga swe tukubali
katika Abaa Yesu Kristo, ini nivi, ngeidima mpinga Abaa? 18Vashikeishua mateta ohoo, tivaleura, navale mshukuru Abaa
na iamba, "Ruva nyadua toba kwa vandu vakwehe."19Kwakuto vaumini vaya shida ileansa kwa Stefani ni valeukia iduka
Yerusalemu-vaamini va ni valeenda kwasha, hadi mpaka kuya Foinike, kibro na Antiokia nivalevavia mateta ihusu Yesu
vemweni kwa vayahudi na shikwa mundu ungi woose. 20Na kwakuto vayavengi nivaleduka Kipro na Krene, nivalesha
Antokia na iamba na vayunani na imhubiri Abaa Yesu. 21Nakuvoko kwa ma Abaa kuveli navo, navandu voose valeamini
na imhindukia Abaa.22Habari samwavo sikashika matwini kuya kanisani Yerusalemu alafu vakamtuma Barnaba naende
kuya Entiokia. 23Kashikesha na ilolea shakundu Abaa alerunda nivalekunda," na nyalevaininga ngoo ngisha ibaki na Ruva
katika ngoo yakwe. 24Namu nyaveli mundu msha na nyali mshure ngoo njewa na imani navandu veengi vaka engereka
katika Ruva.25Kwakuto Baranaba kaenda Tarso inemlolea Sauli. 26Kashikemlolea, kamuninde Antiokia. Ikava kwa mwaka
usima vakakaaa handu hami na kanisa na ivafundisha vandu. Na vamoshivirwa vakaamkuliwa vakristo kwa mara ya
kivoka ivo Antiokia.27Naweri vakimbi vakasoka iduka Yerusalemu mpaka Antiokia. 28Umi wa mwavo nive Agapo nilo rina
lakwe, kaimuka kalolea na ngoo njaa nduwe yedukia urukeni koose ikikiledukia wakati wa kiyahudio.29Kwakuto,
vamoshivirwa, kilaumi shakundu alekolea, valehamua vakame vindo kwa vanamae vaveli uyahudi. 30Valerunda kuto;
nivaletika heleri kwa kuvoko chama Barnaba na Sauli.

12

1Weri wo mfalme Herode kaoroa kuvoko kwakwe kwavandu vaya valeduka ikuumbira ili vavatese. 2Kambwa Yakobu
mwanamae ya Yohana na ibanga.3Baaa yelolea ni chavashenera vayahudi, kamrana Petrose. Weriwo iveli wakati wa
mabofulo atamebusa. 4Kashikemra, kammbikia veroni alafu kavavika marundu aana averukumia ili vamringe,
nyavekundi namkamate kwa vandu kabla ya paska.5Petro kavikwa veroni, kwakuto iheemba likafanywa sana
namarundo kakuumbira kwakwe kwaajili ya Ruva. 6Weri umi kabla Herode ateenda imdua, kiocho Petri yaveli alelala
katikati ya verukumia vavili, kalimtuduvilie na menya ivili, na verukumia valiho mlangoni veringa vero.7Ambulia,
mwana wa Ruva kwa haraka kamdukia na mwanga ukalolika numbeni, kamkaba Petri uvarini naimmbia keamba,
"amka buru." Nilo menyasia vale mfunga naso sikafunguka iduka mavokoni kwakwe. 8Mwana wa Ruva kammbia, "rara
nguo zavo na rara viatu vyavio." Petri karunda kuto. Kona wa Ruva kambia, "rara nguo yavo ingiduve."9Kwakuto Petro
kamduva kona wa Ruva kaduka nja. Tialekubali kilerundwa na mwana wa Ruva kwakolea nichaloli. Nyalevikiria
nyaleotea. 10Baada yehita lindo la kuvoka na kavili, vakashika igeti la chuma lehita ienda mrini, lika ruuka loleni kwa kifa
cha mwavo. Vakaduka nja vakaenda ifo ureni weriwo mwana wa Ruva kamtelea.11Petro kashikekumanya, kaamba,
"kahindi ngakubali niloli Ruva nyalemtuma kona wakwe a weri wo nangidue mavokoni kwa Herode, navandu voose va
uyahudi vamanye." 12Nashakundu ngilemanya iyo, kasha numba iya ya Maria mae Yohana rina lakwe liveli nive Mrko;
vandu vengi nivalekuumbira handu hamivehemba.13Kashike enda mlango uya wa veroni, mtumishi umi wa kilifu
vemwamkua Roda kashe rua. 14Kashike manya ni sauti yama Petro, kekunda kalemua iruwa mlango, baada yakwe,
katishilia katichumbeni, na ivavia Petro nyaimusi numa ya mlango. 15Kwakuto, vakaamba kwakwe, "iveni vete varimu;

kwakuto nyalekudoma rakeambaa nife. Vakaamba; ishoni mwana wa Ruva lakwe."16Hatakuto Ptro nyalevanya livabishia,
vashike rua mlango, vakamlolea vakariwa sana, Petri kasiasi na mavoko mbongoha nakavaishakundu Abaa alemdua
iduka veroni, kaamba, 17Vavieni vakwa Yakobo na vana mae matetaa," Weri wo kaukia kaenda kundu kungi.18Kushikeva
kamsanya, verukumia vakava nahibundue, idukana na kindo kiledukia kwa Petro. 19Weri Herode kamsengeta na
tialemlolea kavavesa verukumia alafu kaamba vavabwae. Kaenda iduka uyahudi hadi Kaisaria kanekaa.20Herode
nyaveete nyavi doka ya vandu va Tiro na Sidoni. Vakaenda vali voose kwakwe. Vakakundana na Blasto emwaria mfalme,
namu mri wa mwavo uleininga chao iduka kamrini kwa mfalme. 21Mfiri uleduva Erode nyalerar nguo zakifalme na
itamia kitini chakwe cha kifalme, kavanyaliteta navo.22Vandu vakaishira, "iuhou ni momu wa ma Ruva na walshi momu
wa mndu." 23Kwakuto kwa haraka kona wa Ruva kamkaba, namu tialemninga Ruva kaimatwa na njoka kafa.24Kwakuto
iteta la ma Ruva likangana na itambuka. 25Kabla ya Barnaba na Sauli ikamilisha matetaa amwavo vakdukaho vakaenda
Yerusalemu, vakamwiria Yohana rina lakwe levonikanive Marko.

13

1Kwakuto katika kanisa la Antiokia, nikuveete vakimbi vamwalimu. Vaveli na Barnaba, Simeoni (vaveli mwamua ngeri)
lukio wa kirene, manamae ni (mwana mae ataveli wa samu ya maherode kiongozi wa mri), na Sauli. 2Weriuya
vemhemba Abaa na ifunga, ngoo njewa ile amba, ngivikieni uraungi Barnaba na Sauli, vairunde kazi ngavaamkulia."
3Baada yakanisa ita, ihemba, naivikia mavoko amwavo doka ya vandu vahova, vakavatelea vaende.4Kwakuto Barnaba na
Sauli valemuishua kona wa Ruva navalesoka venda seleuka; idukafo nivaletambuka mringeni veenda kisiwa cha Kipro.
5Weri valimriwa salami, nivavleliteta iteta la ma Ruva numba ia savayahudi. Kwakuto valina Yohana Marko
kalinyevaaria vo.6Weri wali kisiwa choose mpaka iho, ni valekolea mndu umi msavi, myahudi mkimbi na mboru, na rina
lakwe nivaveli mwamkua Bar Yesu. 7Msavi shu nyaleshirikiana na Liwali Sergio Paulus, aveli ni mndu eteakili. mundu
shu nyalevakaribisha Barnaba na Sauli, na mu nyavekundi nahotanie iteta lama Ruva. 8Kwakuto Elima, "uya
msavi" (nikuto rina lakwe liletafsiriwa) nyale vakaba; nyale jaribu imualua liwali uya naduke katika imani.9Kwakuto
Sauli vavelimwa Paulo, nyavelialeshelewa na ngoo njewa, kamdulia meso. 10Alafu kaamba, "ife mwana vavarimu, uishule
aina zose selemba ma udhaifu. Ive ni adui wa kila kindo kisha. Tewetelea isialua njia za ma Abaa, silingiorosu, hokahindi
weidima?11Kahindi ambulia, kivoko cha ma Abaa kilidoka yakwe, na veruma meso. Tiwelolea Ruva kwa mfiri nyingi."
kwakuto dakika imi isie na mlema velitona doka ya ma Elimasi; nyalerimarima haya kehmba vandu vamsrore na imura
kuvoko. 12Na Liwali kashikelolea kileduka, nyalekubali, namu nyaleriwa na ifundishwa lama Abaa.13Kahindi Pauli na
vanamae nivale tambuka mringeni iduka Pavo na vakashika penge kuya pamfilia. Kwakuto Yohana nyalevatellea kauya
Yerusalemu. 14Paulo na vanamae valeukia iduka Penge na vakashika Antiokia ya Pisidia. Ivokuto nivaleenda numbeni
yesalia vakatamia shi. 15Weri aesom sheria na vakimbi, vatwe numba valevatumira mateta veamba, "mwanamae
kwakolea murile mateta mesha evaininga vandu iha, ambeni."16Kwakuto Paulo nyaleimuka kevarora mavoko. ambeni,
"vasero vaisraeli nanywe mwemuishua Ruva hotanieni. 17Ruva wa vandu vaisraeli lilevatala vaauya va motu na ivaroro
vandu veengi weri vali mrini Misri, nakwa kuvoko kwe nyaleiriliwa kavatuma njaa yakwe. 18Kwa mwaka arobaini
nyalekaa navo mwai.19Weri aveliharibu vandu va mri saba kuya mrini kaanani, nyalevaininga vandu vengi mri wa
mwavo kwa uridi. 20Vindo vyo vyoose viledukia baada ya mwaka mia nane na hamsini. Kabla ya vindo vyo vyoose, Ruva
nyalevaininga vaamusi mpaka Samweli mkimbi.21Kabla yao, valemhemba mfalme, kwakuto Ruva nyalevaininga Sauli
koona wa ma Kishi, mundu wa uoo wa kabila la mabenjamini, iva mfalme kwa mwaka arobaini. 22Kwakuto weri Ruva
aledua katika utuwe, nyalemwiriaDaudi nave mtwe wa mwavo. Iveli niidukana na Daudi shakundu Abaa aleamba,
"ngimemkolea Daudi mwana a ma Yese nave mundu ngoo iya yamkunda, erunda kila kindo ngikundi.23Iduka mbari
yamundushu Ruva nyaliindele israeli mkombozi, Yesu, shakundu aleamba nyerunda. 24Ikikilevoka idukia, kabla Yesu
isha, Yohana weriwo nyalevavia vandu voose vaisraeli. 25Naweri uya Yohana kemarilia kazi yakwe, kaamba, "
mwangilolea ini nivi? Ini shiuya. Kwakuto hotanieni, isho esha numa kwakwa, ticheva ngivungue kamba sa viatu
vyakwe.26Mwanamae, vana vambari yama Abrahamu, na vaya mulinavo mwemwishua Abaa, nikwasababu ya motu kwa
mateta etukomboa nyatumwa. 27Kwa vaya vekaa Yerusalemu, na vatwe va mwavo, tivalemmamya undusha, na
tivalemanya mateta avakimbi shakundu veamba kila vehemba, kwakuto nivaleteta undusha matetaa avakimbi kwa
umrukumia Yesu ifa.28Hatakuto shakundu vatalekolea shakundu vemurukumia ifa lakwe, ni vale muhemba Pilato na
mbwae. 29Vashikemaa mateta oose aveli maandike ihusuve ni vale msosa iduka ikitini na imrara ishimoni.30Kwakuto Ruva
nyalemdua iduka vaya valefa. 31Nyalelolika kwa mfiri nyingi na vaya aleenda navo iduka Galilaya na ienda Yeusalemu.
Vandu vakahindi ni mashahidi va vandu.32Kwakuto twavaindele mateta mesha idukana nashakundu valeteta vasahoyo
vamotu. 33Ruva nyaleteta na swe kwa motu, vana va mwavo, idukana na ilo nyalemrukua Yesu kamuurase kunu urukeni.
Ichose kileandikwa hata saburi yakavili; ive mwana wakwa, linu ngava Abaa wafo." 34Hatakuto kwa iamba loli nyale
mrukua iduka vaya valefaa na moo wakwe utavihe, nyatetakuti; ngekuininga usha na baraka ngisha zama
Daudi.'35Nikuto aleambase katika saburingi; tiwekubali mundu msha wafo nalolee iboa.' 36Nashakundu Daudi avelirunda
vindo vya ma Abaa na vana vakwe, nyalelala, nyalerorwa handu amina vaaue vakwe, na nyalelolea uvishwa. 37Nauya
alerukuliwa tialelolea uvishwa.38Kwakuto na kimanyike kwa mwanu, mwanamae, ihitia mundushu, isamehewa mbaka la
ambwa. 39Kwa uya woose eihua nive muisabia undusha na vindo voose vaya sheria ya ma Musa itavelivaininga.
40Kwakuto kahindi loleeni undusha nakindo kia valeteta vakimbi kitadukie kwa mwanu; 41Ambulia, nywenwemana,
namu weriwa mfee, shakundu ngilirunda rumate mfiri zamwanu, rumate mteidima iimanya, hatamundu

kakuvieni."42Weri Pauli na Barnaba valeukia, vandu vakava hemba vatete mayeyaohoo mfiri wa sabato yesha. 43Weri
kutano wa sinagogi ulesia, vayahudi vengi navaya vehemba munu nivalevaiduva Pauli na Barnaba, vaya valeteta na
vona vale vavia vavekatika ushaa wa Ruva.44Sabato ileduva, karibu mri usima ule kaahandu hami ihotania iteta lama
Ruva. 45Vayahudi vashikelolea vandu vengi, valeishua urenyi na vakateta mateta epinga vindo viletetwa na Pauli na
vakamtukana.46Kwakuto Pauli na Barnaba valeteta kwa ngaro vakaamba, "ivelini kindo kisha iteta la ma Ruva litetwa
kande kwa mwanu. Namu mulilikiria kwasha iduka kwa mwanu na ijilolea timuori ikaa mfiri nyingi ambulieni
tulivahundukia mataifa. 47Shakundu ehemba Abaa nyatuvia, "ngakuvikeni nywe sha taa kwa vandu vamataifa,
namuninde usha urasose za uruka."48Mataifa vashike ishua ilo, valekunda na ilihemba iteta la ma Abaa vaya
valechaguliwa vekaa urukeni mfiri sose. 49Iteta lama Abaa lilekaa urukeni koose.50Kwakuto vayahudi valevavia vaya
valejidua na vavele vaya vesha, na vetwe vamri. Iya nyaleininga Pauli na Barnaba na valevakiria njaa pembni ya mri.
51Kwakuto Pauli na Barnaba valekabana matende amwavo alafu vakaenda mrini Ikonia. 52Na vamoshivirwa nivalekunda
vali na ngoo njewa.

14

1Nikiledukia kati yaikononio shakundu Pauli na ikononio na Barnaba valehita vali voose numbeni ya vayahudi na iteta
shakundu vandu vaya vengi la vayahudi na va Yunani shakundu valekubali. 2Kwakuto vayahudi valeishwa valevaininga
akili vamataifa na ivaviningia vave vavishwa kati ya vanamae.3Kwakuto nivalekaa fo kwa mfiri uasha, veteta vekunda
kwa utume wa ma Abaa. Kunu veteta mateta mesha ihusu mateta akwe nyalerunda kuto kwa idua ishara ya vindo vitue
viidimwe kwa mavoko ama Pauli na Barnaba. 4Hatakuto handu hatwe hamri halegawanyika; na vandu vaya vavelihandu
hami na vayahudi, nahandu hami na vandu vatwe.5Weri wa mataifa na vayahudi vakundi ivalemba na vandu vatwe
irundia uvishwa na ivakaba na mawe Pauli na Barnaba, 6Valemanya icho na itishilia mrini likaonia, listra na deribe, na
kundu kwa iriva hoo, 7nafokuto valeteta mateta ama Ruva.8Na ifo Listra kuveete munduumi avelitamle, tiaveete nguvu
matendeni kwakwe, aveli kilema, iduka nduweni kwa mae tiaveliidima itambuka. 9Mundu shonyalemwishwa Pauli
keteta, Pauli nyalemwambulia na meso nakalolea nyaveli kundi naa horwe. 10Kwakuto nyaleteta nyave kwa ngaro ya
doka," imuka na matendeo afoo," na mndu uya nyale runduka dooka na itambuka.11Vandu vengi vashikelolea kindo
alerunda Pauli, valeiria mateta amwavo vakaamba mateta amwavo katika luga ya kilikaonio, "namu nguvengi vatusokea
kwa namna ya binadamu." 12Valemwamkua Barnaba seu, "na Paulo herime" namu nyaveli teta munu. 13Mobia wa masue
uya numba yakwe iveli pembeni yamri, nyaleinde ibanga la umbe na mutungo wa maua mpaka mlangoni wamri, ve na
vandu vengi vavekundi vadue sadaka.14Kwakuto mitume, Barnaba na Paulo, vashikeishua icho, valerundua nguo
zamwavo nahatakuto ni valeduka njaa vakaenda kwa vandu. 15Vakaamba, "nyueni vandu, nikili mlirunda mateta ohoo?
Naswehe ni vandu twefikiria sha nywe na twavaindele mateta mesha, ili mwalukane iduka kunu kundu kwete vindo
vitevana imduva Abaa ali msima, aleumba uruka, dunia na mringa wingi na kila kindo kilivo. 16Weri uya ulehita,
nyalevavia vandu vatambuke kundu kwa mwavo voveni.17Kwakuto bado, tialeukia bila mshaidi, kwakuto nyale runda
undusha na kavaindele mbua iduka dooka na mfiri sa chao, kavaishura ngoo zamwavo kwa chao na ikunda. 18Hata kwa
matetaa, Pauli na Barnaba valeshingilia vandu vadulia sadaka.19Kwakuto baadi ya wayahudi iduka Antiokia na Ikonio
valesha ilemba vandu.Vakamkaba Pauli na mawe na imkota mpaka njaa ya mri, vevikiri nyaveliamefa. 20Hatakuto
vamoshivirwa vaveli va imusi karibu nafe, nyaleamka, kahita mrini. Mfiri wa kavili, nyaleenda Derbe na Barnaba.
21Inevafundisha iteta lama Abaa katika mriuya na ivafanya vamoshivirwa veengi, valeuya Listra, hadi Ikoniamu, na hadi
Antiokia. 22Valeendelea itobra nafasi sa vamoshivirwa na ivikwa nguvu lendelea katika imani, "kaamba," hatakuto
twehita katika uruka wa ma ruva kwa ihitia vindo viingi."23Vashike vatala kwa mwavo vameku va kila marundo
avekubali, na kuto vaveli vambehemba na ifunga, valeiningwa kwa Abaa, uyavo vale mukubali. 24Hatakuto valehita
Pisibia, vakashika Pamfilia. 25Weri valeteta kuya Perga, valesoka veenda Atalia. 26Idukava valetwa meli hadi Antiokia
namu vaveli vamejidua kwa nema ya ma Ruva kwa rumate vaveli vameirunda.27Vashikeshika ifo Antiokia, na iumbira
vandu handu hami, vakadua tarifa shakundu Ruva alerunda kwa mwavo, nakundu aleva rulia ngo kwa vandu
vamataifa. 28Valekaa muda uasha na vamoshivirwa.

15

1Vandu valive valesokea uyahudi inevafundusha vanamae, veamba, "mtametahiriwa shakundu Musa erunda tiweokoka."
2Weri Pauli na Barnaba vaveli hongoa navo, vanamae valeteta vakaamba Pauli, Barnaba, na vengi vaende Yerusalemu
kwa mitume na vameku kwa ajili yama tetao hoo.3Kwakuto kwaitumwa la mwavona kanisa, valehitia Foenike na
Samaria veviana igeuzwa nia kwa vandu vauruka, valeinde ikunda itwe kwa vanamae voose, 4Vashike iduka Yerusalemu,
valepokelewa na kanisa na mitume na vameku, na valedua taarifa ya mateta ose aya Abaa alerunda navo.5Kwakuto
vandu vaya valeamini, vaveli katika ikundi lamafarisayo, valeimukana na iamba, "niundusha ivatina na ivavia vaire
sheria ya ma Musa. 6Kwakuto mitume na vameku valeimuka handu hami vevikiria itetalo.7Weri veteta mateta maasha,
Petro nyaleimuka na iteta navo, "vanamae mwishi weri udidi ulehita Abaa nyalevanya uchagusi kati ya mwanu, kwa
motu wakwa mwevavia vahotanie mateta aenjili, na muamini. 8Abaa aishi ngooni, nyaeamba kwa mwavo, kavaininga
ngoo njewa, shakundu alerunda kwa moyu." 9Natialejenga uvishwa kati ya mwanu navo, kevanya ngoo ya mwavo ive
ngisha kwa imani.10Kwakuto nikili mlijaribu Abaa kwakuto vikieni nira doka ya mria za vamoshivirwa na mu vaaba
vamotu hataswe tituvelikundwa? 11Hatakuto twakubali ni tweokolewa kwa rina la ma Abaa Yesu, shakundu

vavelali."[12]Marundo ose alesiasi weri vemhotania Barnaba na Pauli weri vedua taarifa ya ishara na maajabu aya Ruva
alerunda navo yavanduva mataifa.[13]Vashikeitelea iteta, Yakobu nyaleteta keamba, ''vanamayakwa ngihotanieni. [14]Simoni
nyaamba shakundu Abaa kwa undusha alevaaria mataifa iliairie kindo iduka kwa mwavo kwa rina lakwe.[15]Mateta
avakimbi alekubaliana na nalo shakundu kileandikwa. [16]Baada ya matetaa ngeshase ngitobirese numba ya ma Daudi,
ilewashi, ngeimuka na iishi uharibifu wakwe, [17]Kwakuto vandu vaya vebaki vemsengeta Abaa, na vand vaya vamataifa
valeamkuliwa kwa rina lakwa.'' [18]Ichonicho aleamba Abaa alerunda matetaa alemanyika tangu kira.[19]Kwakuto ushauri
wakwa niu, kwakuto tutavaininge ukiva vandu vamataifa vamhundukie Ruva; [20]Lakini tuandike kwa mwavo kuti vakae
kwasha na uvishwa sanamu, na tamaa za uasherati, na vindo vilivishate, na samu. [21]Iduka vizazi vya vameku nikwete
vandu kila mri vehubiri na imsoma Musa kuya numbeni kila mfiri wa sabato."[22]Kwakuto kikalolikana nicha vashenera
mtume na vameku, na kuya kanisani koose, imtala Yuda vaveli mwamkuwa Barsaba, na Silasi, vaveli viongozi vakanisa,
na vatuma Antiokia va,i na Pauli na Barnaba. [23]Valeandika kuti, 'mitume, vameku na vanamae, kwa vanamae vamataifa
vaya vali Antiokia, shamu na kilikia, salamu.[24]Tuleishua vandu fulani titulevaininga matetao, valeduka kwa motu na
nivalevaininga variwe kwa mafundisho eimde ukiva rohoni kwa mwanu. [25]Kwakuto chalolikana undusha kwa motu
voose itala vandu na ivatuma kwamwanu na vandu vaotu Barnaba na Pauli, [26]Vandu vaya valeikia maisha amwavo
hatarini kwa rina la ma Abaa Yesu Kristo.[27]Kwakuto twamtuma Yuda na Sila, vevavia mateta ohoo. [28]Kwakuto kilelolikana
undusha kwa ngoo njewa kwa motu, ivikia ddoka ya msigoutwe kuliko mateta atali a lasma. [29]Kwakuto mwalukane
idukana na vindo vileduliwa kwa sanamu,samu, vindo veshatwa , na uasherati. Kwakolea mweka kwasha naiviovi,
nicheva undusha kwa mwanu. Kwa undusha."[30]Kwakuto kahindi, vishike ilekanizwa, valesokea Antiokia; baada
yeumbira marundo handu hami, valevaindele barua. [31]Weri vaveli vamesoma, valekunda shakundu valeiningwa ngoo.
[32]Yuda na Sila, na vakimbi, valevaininga ngoo vanamae kwa mateta mengi na ivaininga nguvu.[33]Weri valetamia muda
flani ivokuto, vashikelekanizwa iduka kwa vanamae vaya vale vatuma. [34]Kwakuto ilelolikana undusha shiibakifo!
[35]Kwakuto Paulo na vengi valekaa Antiokia vali na vandu vengi veengi, vaya valevindisha na iteta iteta la ma Abaa.
[36]Baada ya mfiri singi Paulo nyaleteta na Barnaba, ''na kahindi tuuye tunevatambukia vanamaya motu katika kila mri
kuya tuleteta iteta lama Abaa, na ivalolea shakundu valali. [37]Barnaba nyalekunda na muirie valinave Yohana vaveli
mwamkuwa Marko. [38]Kwakuto Paulo nyalelolea tikiveli undusha imuiria Marko, alevatelea ifo Pamfilia na tialeenda navo
irunda kazi.[39]Halafu ihokuto akadukia ubishi utuwe kakuto vakalekana, na Barnaba kamuuria Marko vakaenda nave
nameli mpaka Kipro. [40]Kwakuto Paulo alemwiria Sila na iukia nave, baada yekabisiwa na vanamae katika nema ya ma
Abaa. [41]Na nyaleenda ihitia shamuna Kilikia, kie Musa makanisa.

16

[1]Pauli shakundu alesha Debre na Lystra; na ammbulia, handu ho kuveli na moshivirwa vemwamkua Thimotheo, ni
mwana wa kisero alevonika na mama wa kuyahudi na ninyaveli mundu wa dini na aue nyaveli ni Mgiriki. [2]Vandu va
Listra na ikonia valemwambulia undusha. [3]Pauli nyavelimkundi ilivaukie voose, kahindi kamuiria kanemtwa kwa
vasahoe vayahudi vaveli vona namuvo valemmanya namu aue ni mkiriki.[4]Weriuya veenda ni valehita uruka ungi na
vakadua mateta katika numba navahotanie mateta ohoo shakundu kile andikwa na mitume navameku kuya Yerusalemu.
[5]Kahindi numba sia sehemba Ruva sikaitobirwa vaya valeishua vakava valeobgereka kila mfiri.[6]Pauli na mwanamae
vakaenda Firgia na Galatia, hatakuto ngoo yama Aba ilevavia vatatete iteta lose ifo Asia. [7]Vashikeshika Misia,
nivavelienda Bithania, lakini ngoo yama Abaa ikavaleiya. [8]Kwakuto vakahitia Misia vakaenda urauya ungi wa Troa.[9]Pauli
nyaleotea kio, kuveli na mndu wakedonia aimusi, kemwamkua na immbia, ''njooni mtwaarie kunu makedonia.'' [10]Pauli
kashikeiotia, tukajiitobira ienda Makedonia, nyaveliishi Abaa nyavelituamkua tuneamba iteta lakwe.[11]Kahindi tukaduka
tukaenda Toraa, tukaenda mpaka Samothrane, na mfuri wakavili tukashika mrini Neapoli. [12]Iduka hokuto tukaenda
mriuya wa Filipi namu uli katika mri wa Makedonia, mriu ulikatika wilaya na weimukia na varimu na tukakaa vo mfiri
nyingi. [13]Mfiri wa sabato, tuleduka njaa ya iheko tukaenda na njia iya yeenda na mweteni, handu aya tulemanya ni handu
ehemmbya, tuletamiashi tukateta na vamama valesha weri umi.[14]Mundu mfele umi vemwamkua Lidia, ekumba
zambarau, iduka katika mri veuamkua tiatiraemuhemba Ruva, nyaletuhotania, Abaa nyalerua ngoo yakwe na iivikia
undusha mateta aletetwa na Pauli. [15]Weri vemninga rina, venanumba yakwe yoose, nyale herembesha na iamba,
''kwakolea mwangilolea ngili mndu msha katika Abaa, kwa kutonmuhite na ikaa katika Abaa, kwakuto ngakuvieni
muhite na ikaa nani.'' Katuhemba mnu, keamba, ''kwakolea mwangilolea ngili mndu msha kwa Aba, kahindi muhite na
ikaa nani,'' katuhemba mnu.[16]Ikavakahindi, tweenda handu haya ehembya, mlifu umi kadukia ete varimu kakomana na
swe. Nyalemndele mimiaku besa nyingi kwa ikisia. [17]Mfele shu nyalemduva Pauli kannaswe, keishira naimba ''vasero
vaya nivali vatumwa vama Abaa uya alimtwe, vaya valiamba habari zama Abaa.'' [18]Nyalerunda kuto kwa mfiri nyingi,
nashakundu Pauli alesua idukana na matetaohoo, na lehunduka numa kavia varimu, ''ngilikuvia kwa rina la ma Yesu
uduke kati kwakwe.'' Navekadukakamtelea buru.[19]Vammi vakwe vashikelolea imeva vindovia vaveli kiria vimeukia,
vakamra Pauli na Sila vakavarutua vakavakamata kwa veniviti. [20]Kashike vasisa kwa varukumia, nivaleamba,
''vakaamba iva ni vayahudi na ni valifanya vuri kunu mrini kwa motu. [21]Nivaliturunga kindo kitalinsheria na swe
titukundi namu swe ni varimu.''[22]Irunda la vandu likavaimukia Pauli na Sila, vandu verukumia vakarandua nguo za
mwao na vakavadua nguo samwavo na iamba vatandikwe msenge. [23]Vashikeshika imtandika msenge nyingi,
nivalevakiria veroni na ivavia vaya veringa verova vaambulie undusha. [24]Ikava mfiriwo valeiria matetao, verukumia
nyalevasa urauya wa ndani na ivatuduvia matende amwavo kuya kundu alevavikia.[25]Weri wa kio cha mashanjaa, Pauli

na Sila, vakava nivalihemba na iteta mateta emshenera Abaa, weri wo vaya vaveli veroni vehotania. [26]Dakika imi
kukadukia mdingino na maheko avero akadingwa, mlango wavero ukaruuka na mdavina menya vakaulegesa.
[27]Mweringa vero nyale duka mationi na alafu kalolea mlango sosee simeruika, 'kwakuto kairia ibanga lakwe namu
nyavelishi vandu vayavengi nivavelivameduka, [28]Hatakuto, Pauli kahongoa kwa nguvu, keamba, ''utajikabe namu swe
tulihandu a voose.''[29]Mweringa vero nyalehemba koroboi iindwe nahite veroni buru, kererema na iihova, kavainelea
Pauli na Sila. [30]Kavadua njaa ya vero na iamba, ''vandu vatwe ngakiilingi muuie Abaa?'' [31]Navo vakammbia, ''muhotanie
Abaa Yesu naive wekaa undusha na numba yavo.''[32]Valeteta mateta amaa Abaa kwakwe, na vandu vay vanumbeni
kwakwe. [33]Mndu eringa veronikio kanevasambya, kundu kuya avelilole, veena vandu vakwe vanumba yakwe vaka
batiswa buru. [34]Kavainde Pauli na Sila kaakwakwe na ivainingia chao. Navekakunda sana doka ya numba yakwe namu
nivalemhotania Ruva.[35]Weri kuveli msanya, verukumia nivaletuma mateta kwa uya mweringa wa vero veamba, ''vavieni
vandu vaya vaende.'' [36]Mundu weringa veroni kamkumbura Pauli doka ya mateta ohoo keamba, ''verukumia nivaleamba
ngivadue; kwakuto dukeni njaa na mwende undusha.''[37]Kwakuto Pauli kavavia, ''nivaletukaba mbele sa vandu, vandu va
ura wa varumi bila iturukumia na itukamata veroni; nakahindi vaori vatudue kwa sirii? Ehe, ticheva, voveni vashe idua
handua.'' [38]Veringa vakavavia verukumia matetaohoo, verukumia vaka iihova sana vashikeishua Pauli na Sila ni varoma.
[39]Vaya verukumia vakashika na ivavia voose, na vashike vadua njaa ya vero, vakavahemba Pauli na Sila vaduke njaa ya
mriwa mwavo.[40]Kwakuto Pauli na Sila vakaduka njaa ya veroni vakasha kaa kwama Lidia. Pauli na Sila vashikevalolea
vanamae, nivalevaininga nia navakaukia katika mriwo.

17

[1]Vashikeshika katika mri wa ma Amfipoli na Apolonia, valesha hadi mri wa Thesalonike ambapo kuveli na sinagogi la
wayahudi. [2]Shandu iveli kawaida yama Pauli, aleenda kwamwavo, na kwa weri wa mrifi isatu sa sabato aleja dili navo
juu ya maandiko.[3]Avelikevafungulia mateta na ivavia kuti, ivelimfanya Kristu ateseke na kisha kafufuka see katika wafu
alevavia ''ihusu Yesu ngilivavia mateta akwe nife Kristo. [4]Ikava vayahudi vengi valekata tamaa na isandikana na Pauli na
Sila, na vagiriki wachamungu, na vamam vengi vamemmanya Mungu na irunda itue la vandu.[5]Lakini baada ya vayahudi
vataveli mwishi Mungu, valeishua urengi, valeenda mnamu ivairia baadhi ya vavishwa, vakaumbira marundu avandu
handu ami, na iharibu mrini, kwa kuto kaifamia mmba yama Jason, waveliori imra Pauli na Sila ili ivande mbele sa
vandu. [6]Lakini vavauwe, valemra Yoson na vanamae vengi valemkamata mbele ya maofisa va mri, vekaba momu, ''iva
vasero valealua uyana vameshika hadi kunu see. [7]Vasero va valekaribishwa na Yason valeharibu sheria ya Kanisa
veamba kwete mfalme ungi vemwamkua Yesu.''[8]Marunda avatue va mri vaishue mateta oo valelolea iihova. [9]Baada
vashike uria iteri ya bei ya mweringa iduka kwa Yason na vengi, alevalekea vaende.[10]Kio kiya, vanamae valemtuma Paulo
na Sila Beroya, na valeshika kuya vakaenda katika sinagogi la wayahudi. [11]Vandu vaya vaveliete unavi unavi utue kuliko
vandu vaya va tesalonike, kwakuto vaveli tayari iiria iteta kwa akili sa mwavo, na iambulia na mateta kila mfiri ilikama
mateta anenwa shandu ali. [12]Kwakuto vengi va mwavo valemmanya na vengi ni vafele valembia mnu va kigiriki na
vasero vengi.[13]Lakini vayahudi na vatesalonike vamanye Pauli aliamba mateta a Mungu ifo Beroya, valeenda ifo na
ichochea na iansa ihongoa na vandu. [14]Kwa iharakisha, vanamae vakamkamata Pauli mko wa mringa, lakini Sila na
Timotheo valebaki haya. [15]Vaya vanamae valemkamata Pauli valeenda Athene, kamtelie Pauli foo, valeiria mateta
kwakwe kwa kuti, Sila na Timotheo vashe kwa buru sha cheva.[16]Na mfiri kavaveta ifo Athene, ngoo yakwe ikasua
mmbeni kwakwe shandu alelolea mri wete sanamu nyingi. [17]Kwakuto vakaviana katika sinagogi na Vayahudi vaya vamta
Mungu na vaya vakomana navo katika mfiri wa soko.[18]Hatakuto vanavasalsafa va waepikureo na Wastoiko vakamraa, na
vengi vakaamba, ''ni choiki ishuhoshu aliamba mndu eteta mdidi? Vengi se vakaamba, ''yelolikana uliamba habari ya ma
Aba mwenu, '' kwakuto Yesu wa ufufuo.[19]Vakamwiria Paulo na imninde Areopago, vakaamba, ''twedua iamba na
ifundisha mashia uliteti? [20]Kwasababu ulinnde mateta mashia katika matui amwanu. Kwakuto muori imanya matetaa
kwa maana yovi?'' [21](Na vandu voose va Athene na vandu voose vaveli kwa mwavo, itumia weri wa mwavo katika ishua
doka ya mateta mashia).[22]Kwakto Paulo kaimuka katikati ya vandu va Areopago na iamba, ''nyueni vandu va Athene,
ngiweni ngiweni kwa kuto nyweni ni vandu va dini kwa kila mateta. [23]Kwakuto katika ihita kwakwa na uumehia vindo
vya mwanu, ngalolia mateta maandike madhabahuni kwa mwanu, keamba KWA MUNGU ETEMANYIKANA.' kwakuto
isho mlimwabudu Pasipo imumanya nisho ngiliamba ini.[24]Mungu aliamba uruka na kila kilichoko ndani, na kwa kuto ni
Aba wa fo doka na kunu uyaneni na teidima ikaa katia hekalu ya tobirwa na mavoko. [25]Na teirukumiwa na mavoko a
vandu kwa kuto tekunda kindo kwa mwavo, kwani fe nevaininga vandu upepo na vingi vyoose.[26]Ihitia mndu umi,
aleruda mataifa mengi na vekadoka ya uruka na kavavikia weri na mipaka katika handu he eka. [27]Kwakuto vatakiwe
imsengeta Mungu, na vasmshike na imlolea, na kwa kuto kwa loli tiali kwasha na kila umi.[28]Kwakwe tweka, twetambuka
na wa na uzima wa mwavo, shamndu uya wa motu umi tweunga nafe weamba aleamba vavonike vakwe. [29]Kwakuto,
ikava sue ni vavonika va Mungu, titwevaiamba Mungu ni dhabihu kwi, aushaba, au mawe, wala sanamu ngichonge
undusha wala mateta a vandu.[30]Kwakuto Mungu alesiasi mfiri sa utiri lakini ngavavia vandu vatubu. [31]Ii kahindi navikia
mfiri wesha werukumia uyananu kwa lilo na kwa mndushu alemvikia foo. Mungu aledua uloli wa mndu shu kwa kila
mndu hayandu alemfufua iduka kilomeni.[32]Na vandu va Athene vaishue mateta eduka kilomeni vengi valemsula Paulo,
ila vengi vakaamba ''twekuhotania se kwa ajili ya matetao.'' [33]Badala ya oo hoo, Pauli kavata. [34]Lakini badala ya vandu
valesandikana nafe vakamanya, kava Dioniso mwareopago, na vafele akaanguliwa na vengi pamoja navo.

18

[1]Badala ya mateta iyo hoo, Pauli aleukia iduka athena na ienda korinto. [2]Kuya kamningia myahudi eamkuliwa Akwila
mndu wa mbari ya Ponto, fe na mfele awe anealikwa Prisila valesha iduka ifo italia, kimeva klaudia alevavia vayahudi
vose piu vaukie Roma Pauli kasha kwa mwavo. [3]Pauli kava fo na irunda kasi na vo fe naverunda kasi ya sana na iya ya
mwavo vovaveli veitobira mahema.[4]Pauli kavesana navo katika inumba kilamfiri wa sabato alevavavasa vayahudi
pamoja na vagirigi. [5]Ila Sila aledukaiduka makedonia Pauli aleriwa nagoo ivavia vayahudi kwakuto Yesu nife Kristo.
[6]Weri vayahudi valemlea na immena kwakuto Paulo kamsiksika nguosakwe mbele ya mwavo, na imbia, "samu yamwanu
na ive dika ya mtwa sawa na veni. ni ngetemateta iduka kahindi ka kwi nienda mbele."[7]Kwakuto kaukia idukaho kaenda
numbeni kwa tito Yusto, mndu alimuhemba aba numba yakwe ilikaribu na numba yehebia. [8]Krispo kiongozi wa inumba
fe na vanduva kaa kwakwe vakamwamini bwana vandu vengi va korintho valemwishua Pauli keteta valeswa na
ibatizwa.[9]Bwana kammbia Pauli kiokwa mateta utaihove lakini teta na utasiasi. [10]Ini ngili pamoja a ife kwete mndu ekari
ikukaba kwi namu ngilire vandu vengi katika mriu." [11]Paulo na lekaa fo kwa weri wa mwaka umi na mweri sita
kefundisha mateta aMungu kati ya mwavo.[12]Kwakuto Galio karundiwe mweni kiti wa Akaya, wayahudi valeimuka
kinyume na Pauli kemkata mbele kitenguni kemrukumia. [13]Vakaamba, "mndu shu nevavia vandu vamuhembe Mungu
kinyume cha mateta."[14]Mfiri Pauli ketamia keamba, Galio alevavia vayahudi, "nyweni vayahudi, kama liveli ni kosa
leharibu, tuveli handu tuvaimehie. [15]Kwakuto kwa sababu vavesa, veamba mateta amarina, na mateta amwanu, basi
rukumieni nyweni, ini ngetamani iva mweni kiti kwa sababu ya matetao."[16]Galio kavavia vaukie mbele yakitengu
cherukumia. [17]Kwakuto, vakamra Sothene, mweni kitengu emuhemba Aba, kamkaba mbele ya kitengu cherukumia.
Kwakuto Galio alelea kerunda kwi.[18]Pauli baada ketamia weri uasha, alevata vanamae kaenda na meli siria na presila na
Akwila, kabla keukia bandarini. Aleusa meri sakwe kwa sababu alehaba kwa ahadi. [19]Kashikeshika Efeso, Pauli alemta
Prisila na Akwila iho, lakini fe mweni alehita numba kehemba Mungu na kevavia na vayahudi.[20]Valembia Paulia katamie
navo kwa weri uasha, fe alelea. [21]Lakini kaenda kwa mwavo, kavavia, "ngeuya sekwa mwanu, ikava ni ikunda la Mungu,
"baada ya ihohoo, kaukia na meli keduka Efeso.[22]Pauli aveli kaisari, aletua keimukia numba yehemba Yerusalemu,
kwakuto kaduka shii kwa numba yemhemba Mungu Antiokia. [23]Baada ketamia kwa weri uasha, Pauli aleduka kaenda
Galatia na Frigia na waherembesha vamoshivirwa vakwe vose.[24]Myahudi umi eanguliwa Alopo, alevonika ifo Alexandia,
alesha Efeso.Aveliete mateta mesha eteta na maandiko. [25]Apolo kateta kwa ndika katikannumba yemhemba Mungu,
shandu alembirika na katika ngoo, Aleteta na iamba undusha mateta emhusu Yesu, ila nyalemanya tiki ubatiso wama
Yohana. [26]Apolo aleteta kwa nguva inumbeni lemhemba Aba. Prisila na Akila vashikeeshua, valekota umbuya na immbia
mateta a Mungu kwa undusha.[27]Kamekunda iukia mweni keenda Akaya, vanamae valemtia moyo na imwandikia baruo
ya vamoshivirwa. Valifo Akiya ili vamwirie kashikeshika, kwa neema alevaaria waumini. [28]Kwa ndika zakwe za maarifa,
Apolo alevasidi vayahudi velolea valeroro ihitia mateta kwa kuto Yesu nife Kristo.

19

[1]Ikava kuti Apolo aveki Korinto, Pauli alehita nyanda za doka na ishika katika mri wa Efeso, na kakolia vamoshivirwa
kadhaa ifo. [2]Pauli kavavia, "je mlemwiria ngoo ngisha mummanye?" vakammbia "ee, tuleidima immanya ngoo
njewa."[3]Pauli kaamba, "kahindi nyweni mwebatiswa kuta?" Vakaamba, "katika ibatiswa lama Yohana. [4]Basi Pauli kaalua,
"Yohana aleiningwa vandu rina kwa toba. Kavavia vandu kwamba itakue mndu vammanye, kesha badala yakwe, yaani
Yesu."[5]Vandu vaishue matetaa, vakainingwa rina kwa Aba Yesu. [6]Na ikava Pauli kashkeshika mavoko doka yake n'goo
njewa kasha doka ya mwavo kaansa iteta kwa mateta na ibashiri. [7]Jumla ya mwavo vaveli vasero ikumi na vavili.[8]Pauli
kaenda katika sinagogi, kekariha kwa weri wa mweri isatu aveliambulia mateta oo ihusu Mungu. [9]Lakini vayahudi vengi
vaveli vavishwa na vetishua, valeansa iamba mko wa ma Kristo wete mbele ya irundu. Basi Pauli kavatenga veamini
kwasha navo nafe kaansa iteta katika ukumbi wa Tinaro. [10]Ii hoi ilienda kwa mwaka ivili kwakuto voose vaveliishi katika
Asia valeishua mateta ama Aba, wose vayahudi na vayunani.[11]Mungu navelikerunda mateta mesha kwa mavoko ama
Pauli. [12]Kwakuto hata vavelilwele valehoa, na ngoo mbishwa alevaduka, wakati kairie kanga na ngoo sileduka mooni kwa
Pauli.[13]Lakini kuveliete vayahudi, vandu veteta na varimu veenda vehita ura woo hovoo. Vetumia irina lama Yesu kwa
ajili ya mwavo veni. vevavia vaya vete mavarimu vashafu, veamba, "ngaamba mduke kwa irina la ma Yesu ambae Pauli
nemmbia." [14]Vaveli runda ia vaveli vana saba mtuwe wa kiyahudi Skewa.[15]Ngoo mbishua kavaalua, "Yesu ngimwishi, na
Pauli ngimwishi, lakini nyweni nivii."? [16]Ingoo lia ichafu likavamburukia vandu vaya vetammbuka na vamavarimu na
kavasidi ngaro ivakaba. Nilo keduka kuya inumbeni vaveli tuhuna ikabua na vakaumia. [17]Iteta li holi likamanyikana kwa
voose, vayahudi na vayunani, ambao vaveliishi ifo efeso. vakava vehannda nnu na irina lama Aba likasidi itoswa doka.
[18]Vengi, na vesali valesha voose vakashe ambulia vakarora mateta mavishwa varunda. [19]Vengi vaveli runda uwanga
vakasanda makitabu amwavo, na vakaosha mbele ya vandu. Weri woo valeisabu karama ya vindo voo hovoo. Iveli
vipande hmsini elfu vya besa. [20]Kwakuto iteta lama Aba likaendelea kwa utandari mnu katika ngaro.[21]Pauli kamaa mateta
akwe kuya Efeso, n'goo ikamrora ienda Yerusalemu ihitia Makedonia na Akaya; kaamba, "badaya ya iva foo, yengiva
ilolea Rumi pia." [22]Pauli kamvavavasa vamoshivirwa vavili, Timotheo na Erasto, vaya vavelimwiria. Ila fe mweni
nalebaki Asia kwa mda.[23]Weri wo kuledukia mwandu utue fo Efeso kuhusu mko voo. [24]Mweitobira mse irina lakwe
Demetrio ambapo aletobira vipande vya besa vya Mungu Diana, kainde biashara ndue ufundini. [25]Kwakuto
vakamkumbira mafundi va kasi yo na iamba "vaeshimiwa, mwiishi katika biashara ii hoi twekolia besa nyingi.

 generated on Sun Feb 1 04:06:57 2026

26 Mwelolea na iishua kuti, shi iha Efeso Bali Asia yoose, Paulo shuu na vashawishi vandu vamotu na ivaalua vandu vengi.
27 Na shi kuto tiki nyete hatari kwaba aori biashara sa motu kwi, lakni na numba ya Mungu mndu mfele Diana eiriliwa
tiete maana. Tena naveli idima itesa utue wakwe, fe Asia wa urukeni avelimwabudu.''28 Vaishue ia, valeishua asira na
ikaba momu, veamba, ''Diana wa Efeso ni mtue.'' 29 Mri woose ukaishua mwandu, na vandu vakatisha pamoja ndani ya
ukimbi webiria, vakavara vasafiri vensake na Pauli, Gayo na Aristsriko, valeduka Makedunia.30 Paulo aveliori ihita katika
marundu avandu, lakini vamoshivirwa valemshingilia. 31 Pia, Badala ya maafisa va mkoa wa Asia ambao vaveli na
marafiki sakwe vakamkamata mjumbe wa ngaro imuhemba ahite katika ukumbi wa mchezo. 32 Badala ya vandu
veveliamba kindo ki ni kingi na vengi iteta lii, kwakuto isanga la vandu liveli limelemwa. Vengi vamwavo vaveli manya
ni kili valesha nafe.33 Vayahudi vakamuunde iskanda njaa yairundu la vandu. Iskanda kadua ishara ya mavoko ako idua
mateta kwa vandu. 34 Lakini vamanye fe ni myahudi, woose vakakaba mmu kwa sauti ndue kwa weri wa saa ivili, ''Diana
ni mkuu wa Efeso.''35 Badala ya karani wa mri unyamasisha umati wa vandu, keamba, Nyweni vasero va Efeso, nivi aishi
mri uni wa Efeso ni mndu Eambulia Hekalu lama Diana na picha itetona iduka doka? 36 Ilolea basi kuti mateta a
tiewesekana, yevatukae undusha turunde kwa buru. 37 Kwakuto mwavaangua vandu va mahakamani ambao veidima kwi
vemkufuru Mungu wa motu mndu mfele.38 Kwakuto sha Dametrio na vejenga vose valipamoja nafe varile masoyaka dhidi
ya mndu woose. Mahakama sili sose na vamwali valifo, vaya vaindwe mbele ya shauri. 39 Lakini ife kwasengeta choose
ihusu mateta engi, yeshughulikiwa katika kikao halali. 40 Kwakuto tuli katika hatari yerukumiwa ihusu ihongua mfiri vuu,
tikwete sababu ya machafuko a, na titweva na uweso na iamba. 41 Badala yeamba ia, alevatawanya marundu.

20

1 Baada ya mwandu umesia, Pauli kavaang'ua vamoshivirwa kwavaherembesha. Kwakuto vakavavia nakawamnu
vakaenda Makedonia. 2 Nafe kahita uruka voo hovo aveli kevaherembesha vaamuni vakaenda uyunani. 3 Badala ya fee
kakaa fo mweri isatu, mateta aletetwa kwa ajili yakwe fee na vayahudi kameshike iukia keenda na mkoo wa mringa
wingi alenda shamu, kwakuto alealukana kasha na mko wa ,akedonia.4 Valesangana vose hado Asia vaveli Sopatro, kona
wa ma Pirho iduka Bereo, Aristariko na Sekundo, wose iduka vandu va Vathesalonike, Gayo na Berbe, Thimotheo, Tikiko,
Trofimu iduka Asia. 5 Lakini vandu va hova valeenda mbele na vaveli tuveta kuya troa. 6 Kwa mkoo wa mringa wingi iduka
Filipi baada ya mfiri ufui Maboflo amebusa na katika mfiri tanu tulevashika ifo Froa. Tuvelifo kwa mfiri saba.7 Hata mfiri
wa kwansa wa wiki, Tuveli tamle vose tweya maboflo, Pauli kateta na vaumini kashebanga iukia ngama iyo ingi.
Kwakuto kaukia kaenda mpaka kio. 8 Kuveliete taa nyingi katika chumba cha doka ambapo tuveli tumesandikana vose.
9 Katika idirisheni aletamia kijana umi rina lakwe Utiko, ambaye alelemewa na matio. Hata Pauli aveli keihova kwa weri
uasha, kijana shuu aveli lala, kawelia shii Gorofa ya katatu na aletotuliwa kamefa. 10 Lakini Paulo alesoka shii, alejioroa
mweni doka yakwe, kamraa tena kaamba, ''mtakate tamaa, kimeva naliho hai.''11 Tena katua see gorofeni na kauya mkate,
kaya. Baada kameteta navo hadi kangama shuru, kaukia. 12 Kamuninnde mwanake uya kali hai kakunda mnu.13 Sue veni
tulevoka iiki mbele yama Pauli kwameli tukaenda Aso, Ambapo sue tulebanga imwiria Pauli ifo kuto. Iki hoki alepanga
irunda, kwakuto alebaga ienda na mko uumu. 14 Kashikeshika ifo Aso, tikamvikia mbongoni. Tukaenda mitilene.15 Naswe
tukavikwa iduka ifo na mfiri wakavili ishika upande wa kavili wa kisiwa cha kio mfiri ushike. Tukashiki kisima samo, na
ngama yakwe tukashika mri wa Mileto. 16 Kwakuto Pauli alehamua isafiri Efeso, ili kwa kuto atatumie weri wosee katika
Asia, kwakuto aveli na haraka ifo Yerusalemu kwaajili ya mfiri wa Pentekoste, shaa cheva irunda kuto.17 Iduka Mileto
alevavasa vandu iduka Efeso na ivaan'gua vameku va makanisa. 18 Valeshika kwakwe, vakammbia, nyweni mwishi tangu
mfiri wa kwansa ngilivate iho Asia, shandungiveli kwa mwanu weri wose. 19 Ngimemmanya Mungu kwa unyenyekevu
wose na kwa msoru, na mateso alengipata ini kwa hita sa vayahudi. 20 Mwishi shandu ngetangasa kwa mwanu kindo
choose ambapo kiveli undusha, na shskundu ngafundisha loli na ienda mmba kwa mmba. 21 Mwishi shandu ini
ngaendelea ivaonya vayahudi na vayunani doka ya Toba ya Mungu na imani yama Aba Yesu Kristu.22 Na kahindi,
ambulieni, ini mwishua ngoo njewa ienda Yerusalemu, ngitaamanye mateta avadukia ini ifo, 23 Kimeva ngoo ngisha
yangishuhudia ini na kira mri nyaleamba singenge ya mateso ilingiveta. 24 Lakini ini tingilehanda maisha akwa ni kwa
mko woose uli undusha kwakwa, ili ngudime imaa kwa wakati wakwa na kasi iya yeduka kwa Bwana Yesu, aleamba
mateta mesha a usha wa Mungu.25 Na kahindi, ambulia, ngiishi kwamba voose, kimevana vaya ngilevavia mateta afo
doka, timlaki ngilolea chamu see. 26 Kwakuto ngilivavia linu, kuto tingeete mwandu na samu ya mndu woose. 27 Kwa
maana tingile siasi ngevavia usha wa ma Aba.28 Kwakuto mjifikirie nyweni veni, na irundu loose Aba akuvikieni,
avavikieni nyweni mvaihehie mve vandu veambulia undusha irundu la ma Aba, Ambalo alelihiria na samu yakwe
mweni. 29 Ngiishi kwalolia ngimeukia, ikite ivavi lesha kwa mwani, na wala vateurumia irundu. 30 Ngiishi hata nyweni veni
kati ya vandu vengi vesha vateta mateta mavishwa, ili ivakota vamoshivirwa vavaduvise kwa mwavo.31 Kwakuto muambe
undusha. Mkae mwemanya kwa mwaka isatu timweidima itelia. Ivafundisha kila umi kwa msori kio na msanya.
32 Kahindi ini ngavatelia Aba, na kwa iteta la usha wakwe, ambalo laidima itobira na ivaininga urithi pamoja na voose
valeikiwa wakfu kwa Aba.33 Ngilekunda besa, dhahabu au nguo. 34 Mwishi nyueni kuvoko ku hoku angininga mahitaji
akwa na aya avose tuveli navo. 35 Mwishi matetao ngilevaininga mfano ivasaidia vanyonge kwa irunda kasi, na shandu
itakiwe tukumbuke mateta ama bwana Yesu, mateta ambao Yesu aleamba, ni undusha idus kuliko iiria.''36 Badala keamba
kuti, alekaba ikoti kasali navoo. 37 Voose vakalia sana na imwelea Pauli na imbusu. 38 Valeteta mateta mengi saidi ya aya
valeteta, kwamba hata mfiri umi tivalakilolea chamu chakwe see. Kwakuto vakamwimia Merikebiuni.

 generated on Sun Feb 1 04:06:57 2026

21

[1]Mfiri tuveli lwelekana navo, na tulisafiri mringeni, na tukashika hadi kosi, na nyama yo ingi tukashika mri wa Roda,
naiduka fo tukashika mri wa Patara. [2]Tushikekolea meli inayo vuka Foinike, tuletua tuka safiri.[3]Tushikeshika katika
mringa wa Kipro, tukaitelea ura wa kumoso, tukaenda hadi Siria, tukaikia nanga katika mri wa Tiro, kwakuto ifo nifo
mbongo ulebangiwa uende. [4]Baada kavelolia vamoshivirwa , vakatamia foo mfiri saba. Vamoshivirwa vakammbia Pauli
ihitia kwa ngoo vatalivete Yerusalemu.[5]Hata tumae mfiri so, sue tukaenda sa motu, wose piu, na vafele va mwavo na
vana vamwavo, valetuimia katika njia ya sa mri. Kwakuto kakaba magoti pwani, tukahemba, tukaviana nakwafo kila
umi. [6]Tukatua meli, kunu nafo vakauya kaa kwa mwavo see.[7]Hata tuma safari ya motu ifo Tiro, tukashika Tolemai, haya
tukaitikira vanamae na tukatamia navo katika mfiri umi. [8]Ngama yakwe tukaukia tukaenda laisari. Sue tukahita mmbeni
kwa Filipo, veamba mateta mesha, aveli umi wa vaya saba. na sue tukakaa pamoja nafe. [9]Mndu shu aveli na valifu vanne
vatalivatumbue msineri.[10]Baada yekakaa fo kwa mfiri saba, vakaduka uyahudini mkimbi umi vemwamkua Agabo. [11]Fe
nalesha kwa motu na akautwaa mkanda wama Pauli. Kuivo alejituduvilia matende na mavoko akwe mweni na keamba,
''ngoo njewa yaamba kuti, ''Vayahudi va Yerusalemu vemfunga mkanda iu, navo vamkamata mavokoni kwa
mataifa.''[12]Tuishue matetao, sue na vandu tuvelikaa hayandu mtumishi Pauli atatue keenda Yerusalemu. [13]Nafe auli
kaalua, ''mlirundakii, mlilia na ikuirilia ngooni kwa mwanu? Kwakuto ngili tayari ni ikifunga tiki, lakini ifa Yerusalemu
kwa sababu ya irina la ma Aba Yesu'' [14]Kimeva Pauli tiavelikundi ivawa, tuleta naiamba, ''Basi ikunda lama Aba
lirundike.''[15]Baada ya mfiri singi, tuleiria mfuko sa mwanu tukatua Yerusalemu. [16]Baada ya vamoshivirwa iduka kaisari
na walimfuata nasi vakamnde mndu umi vemwamkua mnasoni, mndu wa Kipro, moshivirwa wa kira, ambaye alekaa
nafe.[17]Tuli Yerusalemu, mwanamae nyaletuvia seria kwa undusha. [18]Ngama yakwe Pauli kaenda pamoja nafe kwa
Yakobo, na vameku vose vavelifo. [19]Baada kevaitikira, alevaininga taarifa kwa umi umi na mateta ambao Mungu
alerunda miongoni mwa mataifa ihitia iaria lakwe.[20]Mfiri vaishue io, vakamkunda Mungu, na vakammbia, ''uweni,
mwaname, kwete maelfu valinga umwishi miongoni va vayahudi ivo vose vete nia yera sheria. [21]Vaviwa ihusu ife,
kwakuti ulivafundisha vayahui vaviliishi kati ya mataifa ilekana na Musa, na veviwa ivatahiri vana va mwavo, na
vatafate mateta akira.[22]Itakiwe turunde ki? bila utani vaishua ife umesha. [23]Kwakuto runda kia tulikuvia kahindi, turile
vandu vaana vaika nadhiri. [24]Wairie vandu va na vajitakase veni pamoja navo, na uvaininge gharama za mwavo, ili
vaidimeiusa mtue za mwavo. Kwakuto kila umi aidime irunda mateta aleviwa ihusu fe niamboru. Vejifunsa kwamba
widuvisa sheria.[25]Lakini kwa mateta amataifa ambapo valivaumini, tuleandika na idua mateta na itakiwe mlee vindo
vindo vileduliwa sadaka kwa sanamu, na samu, idukana na icho kileshatwa, na iteta urukuruku.'' [26]Nikuto, Pauli
alevadua vasero, na mfiri wa kavili, kajitakasa mweni pamoja navo, kahita kanisani, keamba mferi ze jitikisa, hadi
iduliwe kila umi na umi.[27]Mfiri so saba sizisheisie, baada ya vayahudi vaduke Asia vakamlolea Pauli kansani, na isanga la
vandu vakasua, na vakamuorolea kivoko. [28]Vaveli kaba momu, ''vandu va israeli, tuarieni ishu ni mndu alevafundisha
vandu mateta ali kinyume na vandu, sheria, na handuha. [29]Kwakuto na vannde vandu kinyume na hekalu, na iharibu
handu heshaa.'' Kwakuto mwansoni vaveli valemkolea Trofimo muefeso kali nafe mrini, navo vaveli mwishi Paulo
alemwinde hekaluni.[30]Mri woseuveliriwa, na vandu vakatisha vakamra Pauli. vakamdua njaa ya hekalu, na mlango mara
ukashingika. [31]Vashike jaribu immbwaa, mateta alemshika mtue wa jeshi leringa wa kuto Yerusalemu yoose valihongua.
[32]Weri wo vakavairia vandu weringa vakautishilia isanga. Mfiri wo vashike mlolea mndu weringa, vakatelia amkaba
Pauli. [33]Atakuto mtue wa jeshi kamra Pauli, na kaamba vamtuduvilie mnyororo ivili. Kammbia ife nivi na warunda kii.
[34]Baada ya vandu handu ete irundu la vandu vaveliteta mateta ia hoa na vengi veteta engi. Kwakuto jemedari aleidima
ivavia choose kwa sababu ya momu, kavavavasa Pauli vamwinde inumbaa. [35]Kwakuto kashike ngasini, aleiriwa na vandu
veringa kwa sababu ya marundu a vandu. [36]Kwa maana marundu a vandu valemduvisa na ihongoa, ''mdueni
ishu!''[37]Pauli vashikemdua numbeni, alemmbia mtu e wa jeshi ''ngeidima ikuvia kindo?'' mtue wa jeshi kaamba, ''okaindi
uliteta kiyunani? [38]Ho kahindi shi mmisri uya alevarora uvishwa valemie elfu nne nyikani?'',[39]Pauli kaamba, ''ini ni
myahudi, iduka mri wa Trso ya kilikia ini ni raia wa mri wemanyika. Ngilivahemba, mungininge ngitete na vandu.''
[40]Mfiri jemedari alemninga ruksa, Pauli kaimunga handu ete ngasi kadua ishara la vandu na mavoko akwe. Wakati aveli
siasi mnu, kateta navo kihebrania kaamba,

22

[1]''Mwanamae na Aba zakwe, ishueni mateta akwa ngilirunda kwa mwanu kahindi.'' [2]Marundu a vandu vaishue Pauli
aleteta navo kwa kiebrania, vakasia si, kaa,ba,[3]''Ini ni myahudi, mwavonika mri wa Tarso eneo la kilikia, ila ngilekolea
masomo katika mriuu, matendeni kwa Gamalieli, valengirora mateta mesha na sheria sa ma Aba amotu, ini ngete ikirima
na na Mungu, shandu mli linu. [4]Ngilevatesa kwa mko u hadi ifa, ngavafunga vasero na vafele na ivakiria geresani. [5]Hata
mtue wa vameku weidima idua ushahidi ngileiria barua iduka kwa mwanu kwa ajili ya vanamae Dameski, kwakwa ini
ngasafiri ifo. iveli ngivanne vandu Yerusalemu na mko ili vafungwe na uadhibiwe.[6]Iledukia handu haya ngesafiri
ngeshika Dmeski, masaa amsanya ghafla saa ndue ikadukia doka ikaansa ingimulikia. [7]Ngawa shi ngaishua sauti
yengiamkua, ''Sauli, Sauli nikili nikili ulingivihira.?' [8]Ngaalua, ''if nivi. Aba?'' Kangivia, 'ini ni Yesu mnazareti, amapo ife
wengivihira.'[9]Vaya vaveli vose na ife valelolia saa, ila valeishua sauti ya isho aleteta kwi na ini. [10]Ngaamba, ''ngarunda ki,
Aba? Aba kangivia, ''imuka na uingie Dameski. Ifo weviwa kilakindo cheviwa irunda.'' [11]Ngileidima ilolea kwi kwa sababu
ya saa iya, na kuto ngaenda Dameski. kwa iongozwa na kivoko cha vaya aveli nafe.[12]Ifo ngakomana na mndu ean'guliwa

Anania, aveli mndu era sheria ya vandu veheshimika mbele ya vayahudi vose vaveli kaa foo. [13]Kasha kwakwa, kaimuka
mbele yakwa, na kaamba, mwanamae Sauli, aidime ilolea,' na weri woo hovoo ngamulolea.[14]Kaamba, ''Mungu wa ma Aba
wa motu akutala ife ili mmanye mapenzi akwe, immanya uya etee loli, na iishua sauti yaduka momuni kwakwe.
[15]Kwakuto weva shahidi kwakwe na kwavandu voose juu ya uliyo yaona na kisikia . [16]Kahindi nikili veta,? Amka,
uiningwe rina, usambiwe mbiao kwelian'gua irina lakwe.[17]Baada kesha Yerusalemu, ngiveli sali ndani ya hekalu,
ikadukia ngarorwa mateta. [18]Ngamulolea keingivia, ''runda buru na uduke Yerusalemu buru kwakuto tivekubali
ushuhuda wafo ihusu ini.''[19]Ngaamba, 'Aba ivoveni vaveliishi ngilefungwa jela na ivakaba vaya vavelingiishi katika
sinagogo. [20]Na samu yama Stefani shahidi wafo ilipomwagwa, ini nani ngiveliimuka karibu na ikubali na ngiveliambulia
nguo za vaya valembwaa. [21]Lakini aleamba, ''enda kwa sababu ini enda, kwa sababu ini ngekuikia uende kwa vandu
vama taifa.''[22]Vandu vakamruhusu atete doka ya matetaa. Lakini baadae alekaba momu kaamba, '',due mndu shu katika
nchi, kwakuto shi undusha aishi.'' [23]Vashikeshika vakakaba momu, vakakiria nguo za mwavo na vakakiria ndohe doka.
[24]Jemedari mtue kaamuru paulivamninde mmbeni, kaamuru aviwe akabwe mijeledi, ili fe mweni amanye aveli mkabia
momu kuti.[25]Hata vashike mfunga kwa kamba, Pauli kambia, Akida aleimuka karibu nafe, ''ni undusha imkaba mndu
aliye mrumi na bado tiamerukumiwa.?'' [26]Akida uya kaishue mateta a, kaenda kwa jemedari mkuu kammbia keamba,
''ngivia ife ni raia wa Rumi?''[27]Jemedari mtue kasha kammbia, ''ngivia, ife ni raia wa Rumi?'' Pauli kaamba iye.'' [28]Jemedari
kaalua, ''ini ihitia kiasi kitue cha besa na kuto ngilekolia uraia. '' lakini Pauli kammbia, ''ini ni mrumi wevonika.'' [29]Basi
vaya vekaa tayari immbia vakaukia vakamtelia wakati voo hovoo. nNa jeedari kaihova, kamanye Pauli ni mrumi, kwa
sababu alemfunga.Mfiri ungi, jemedari mtue aletaka imanyaloli ihusu mashitaka avayahudi dhidi yama Pauli. Kwakuto
kamfunguo vivungo vyakwe kaamuru vatue vakuhani na baraza lose likomane. Kamninde Pauli shii, na imwikia katikati
ya mwavo.

23

[1]Pauli kavaimehia vandu umi kwa umi wa vandu va baraza na iamba, ''vanamae vakwa, ngimetamia mbele za Mungu
kwa mateta mesha hadi dakai.'' [2]Kwete mtue anania kavavia vaya veimuka karibu nafe vamkabe mtue wakwe. [3]Nakuto
Pauli kammbia, ''Mungu nekukaba ife, ukuta ukabwe chokaa. Uletamia kwerukumia kwa sheria, nafe kwaamba ukabwe
kwa sheria.''[4]Navo vaimuka karubu navo vakaamba, ''kitini kuto wemtukana kuhani wa Mungu''? [5]Pauli kaamba,
''vanamae, ini ngiveli ishi kwamba ishuhoshu ni kuhani mtue. Kwakuto ilingiandike, tiweteta undusha doka ya ,tawala
wa vandu vafo.''[6]Pauli kalolie upande umi wama Sadukayo na vengi ni Mafarisayo, kakaba sauti kaamba, ''vanamae, ini
ni mfarisayo, kona wama Farisyo. Ni kwakuto ngilitegea kwa ujasiri ufufuo wa wafu ngete irukumiwa navo.''
[7]Kashkeamba ia, mateta matue edukia baina yama mafarisayo na masadukayo na mkutano ukalekana. [8]Masadukayo
valeamba tikwete ifufuka, vana va Mungu wala ngoo, na mafarisayo feamba io ose.[9]Mwandu utue ukadukia na weandika
vaveli na mafarisayo vakaimuka na vakaviana, vakaamba, 'titumelolea chose kivishwa doka ya mndu shu. ngivia kama
ngoo kama malaika wateta nafe.'' [10]Mfiri kwadukia mateta matue, mtue wa majeshi aliihova kuti Pauli alerunduliwa
vipande vipande na voo, kwakuto kavavia vanajeshi vaske shii na imwiria kwa imrukumia iduka kwa vameku va baraza,
na imninde katika inumba.[11]Kio kingi kilesha Aba nialeimuka nafe naimba ''utaihove, kwakuto ngashuhudiwa katika
Yerusalemu, kwakuto twedua ushahidi katika Roma.''[12]Kushkecha, vayahudi valehamua ianua mbiavo voo veni;
valeamba kuti tiveyaa tivenywa kindo choose mpaka mfiri voo vembwa Pauli. [13]Kuvekiete vandu saidi ya makundi aana
ambavo nivo valeteta mateta oohoo.[14]Vakaena kwa vatue vama kuhani vameku na iamba, ''twajiikia veni laana ndue,
tutaye choose hadi tumulolea pauli. [15]Kwakuto kahindi, baraza liambe jemedari mtue amnde kwa mwanu, kwakuto
mwahamua ikesi lakwe undusha. Sue tulitayari imbwaa kabla atasha.''[16]Vana va mshiki wama Pauli vakaishua ete njama,
kaenda katika inumbeni na immbia Pauli. [17]Pauli kamwamkua umi kaamba, ''mwirie kijana shuu kwa majemedari,
kwakuto nyete iteta aleviwa.''[18]Basi Akida kamwiria kijana kamkamata kwa jemedari mtue kammbia, ''Pauli uya umfunge
angiangua ngikundele kijana ishu kwafo ete iteta lekuvia.'' [19]Yemedari uya mtue kmra na kivoko kajitenga nafe kando, na
immbia, ''nikindo chovi uori ingivia.''[20]Kijana uya kaamba, vayahudi vakuhemba umninde Pauli ngama baraseni namu
vaori ikolea mateta akwe kwa undusha. [21]Basi ife utakubali vandu saidi ya arobaini valimlilia shii. Vajifunga na laana
vatayee vayanywe mpaka hadi vambwae hata dakai vali tayari veveta ruksa iduka kwafo.[22]Kwakuto jemedari kamtelea
kijana aende sakwe, baada kemmbavasa ''utammbie mndu kwamba wangvia ia.'' [23]Kavaan'gua maakida vavili kaamba
vavieni vaaskari mia mbili vaende kaisari na Askasi vatua mashungu sabini, na vete afumu ma mbili, mweukia weri wa
katatu kio. [24]Kavavia vaikie vanyama tayari ambao Pauli eiria undusha kwa Feliki Gavana.[25]Kaandika mateta kwa kuti,
[26]Klaudio Lusia kwa Liwali kmtukufu Feliki salamu. [27]Mndu shu alerewa na vayahudi vakava vavelimbwaa, na kuto
ngaenda na isanga la va Askari ngamwaria, ngiviwe fee ni raia wa Rumi.[28].Ngiveli ori imanya nikili vamraa.Kwakuto
ngamkamata baraseni. [29]Ngamnya kwamba valemshitaki kwa mateta asheria ya mwavo, taali mshitaki iteta leva imbwaa
au imfunga. [30]Kwakuto ikamanyikana kwakwa kwete mateta doka yakwe, kwakuto buru ngamvavasa kwa mwavo,
vakalekana.''[31]Basi askari vaya vakatii amrii vakamwiria Pauli vakamkamata Antipatri kio. [32]Mfiri uleenda, maaskari
vengi vakavatelia vaya vetua mashungu vaende pamoja nafe, navo vakauya inumbeni. [33]Na vaya vatua mashungu
vakashika kaisari, na imininga Liwali barua, vakamwika Pauli mbele yakwe.[34]Nafe Liwali kaishue baruo, aleambwaa
Pauli aledukia kijiji chovi, kamanye ni mndu wa kulikia, Kaamba, ''ngekuishua ife vaya vakushitaki, '' [35]kaamba vaikwe
katika ikulu lama Herode.

24

1Baada ya mfiiri watatu, Anania mmeku mtue, badala ya vameku na weamba umi ean'guliwa Tertulo, vakaenda haya.
Vandu va vannde mateta doka yama Pauli na gavana. 2Pauli kimuke mbele yama Gavana, Tertulo kaansa imshitaki na
iamaba kwa gavana, ''kwa sababu yafo twete amani ndue, na mateta afo eninde ialusana undusha katika uruka wa motu.
3Kwakuto kwa iamba asante tweiria kila kindo ulirunda, vatikire vatue Feliki4Lakini ngitakushokishe mnu, ngilikuhemba
uhotanie mateta kwa ikunda lafo. 5Kwakuto twamkolia mndu shu mmbishua, ni vo vaininga vayahudi vosee iharibu
Duniani. Tena ni mtue wama kanisa aa Wamazarayo.(ihotania; handu ama teta anraba vuu 24:6 6Hatakuto alejaribu
iharibu kanisa uvishwa unajisi kwa kuto twemraa. Tiali na mateta a kira). (hotania mraba uu7lisiasi, afisa, alesha na
imwiria kwa ndika mavokoni kwa motu, tikwete mateta mesha a kira). 8mkammbesa Pauli ihusu matetaa, tiemanya ni
kindo chovi twa mshitaki nacho. 9Vayahudi navo vamshtaki Pauli, veamba kumbe matetaa ni aveli aloli.10Liwali
kamworolee Pauli kivoko ili Pauli atete, Pauli alealua, ''ngiishi kuti kwa mwaka wingi vava wealua uruka u, na ngete
ikunda ngeamba mweni kwafo. 11Ngeidima iamba zimehita mfiri ikumi na ivili tangu ngitue ngehemba Yerusalemu.
12Vashike ngikolea kanisani, tengileshindana na mndu voose, na tingilealua mwandu mkutanoni, wala katika mambeni
wala mrini. 13na wala tiveidima ihakikisha mwandu valeshitaki kwa ura wakwa.14Na ngiliamba ia kwafo, na kwamba
katika mko uya ngekwamukeni dini, kwa mko voo hovoo ngemtumikia Mungu Aba amotu. Ngilimwaminifu kwa se
alikatika sheria ya mateta avakimbi. 15Ngili na ujasiri wama Mungu ambao hat voo valiveta, isha kevadua vandu vakwe
kilomeni, kwa vose vete haki na vetet haki. 16Nakwakuto, ngerunda rumate ili ngiveundusha, Shandu waishua ngooni
iteteisua mbele sa Mungu na mbele ya vandu ihitia mateta ose.17Kahindi kumesia mwaka nyingi ngasheninde msaada
kwa uruka wakwa na barishishi ya besa. 18Ngishike runda kuti, Vayahudi na Asia vakangikoli ngili sikukuuni, ya utakaso
wa ikanisani, bila irundu la vandu wala mwandu. 19Vandu va ngavakolea mbele yafo kahindi kaa na vaambe kindo kia
vete kwa ajili yakwa kwakolea vete iteta loose.20Na vandu va vaambe kosa lovi valelolea kwa kwa ngiimuke mbele
baraseni kwa Vayahudi; 21Isipokuwa kwa ajili ya kindo kimi kia ngekiamba kwa sauti saasia ngiimuke katikati ya mwavo,
ni kwa sababu ya ufufuo wa wafu nyweni mlingirukmia,''22Feliki aleviwa undusha kuhusu mkoo, na kautelea se mkutano,
kaamba, ''Lisia jemedari ashikeduka shii iduka Yerusalemu ngedua maamuzi kwa mwandu wa mwanu. 23Nikuto kambia
Akida ammbie Pauli, na ive na weri wemwareamba mateta akwe na mambuya vakwe vatamtambukie wala vatamwarie.
24Baada ya mfiri fulani, Feliki aleuya Drusila mfele aleva myahudi, na kammbasa Pauli na kamhotania iduka kwakwe
mateta a amani mmbeni kwa Kristu Yesu. 25Ila Pauli aveli viana nafe ihusu loli, ife na imboha na irukumia lilisha, Feliki
aleishua uvishwa kajibu, ''enda kwasha dakai, ila ngakolea weri see, ngekwamkua.''26Weri vo hovo, aveliishi Pauli aleiria
besa kwakuto alemwangua mara kengi atete nafe. 27Ila mwaka ivili silehita, Porkio Festo kava vameku va barasa badala
yama Feliki, ila Feliki avelikundi ikukurundia kwa vayahudi, kwakuto kamtelea Pauli vandu vemringa.

25

1Nilo Festo alehita katika mri vo hovo baada ya mfiri isatu aende iduka Kaisari hadi Yerusalemu. 2Mmeku mtue wa
vayahudi kaninde ripoti vamninde mwandu wama Pauli na Festo na valeteta kwa ndika na Festo. 3Na valemhemba Festo
vamringe doka yama Pauli ili amwan'gue Yerusalemu mli ambwae mkoni.4Kwakuto Festo alealua kwamba Pauli aveli
mfunge Kaisari, na kumeva fe mweni aliuya fo buru. 5Aleamba, ''kwakuto, vaya veidima, veidima ienda foo na sue
kwakolea kwete kindo kivishwa kwa mndu shu oshu, itakiwe mumumshitaki.''6Baada kumekaa mfiri nane na saidi,
kauya Kaisari na mfiri wa kavili kanetamia kitengu cherukumia keamba Pauli anndwe kwakwe. 7Kashkeshika, vayahudi
valeduka Yerusalemu valeimuka karibu, vakadua mashitaka mengi marito vatale ahakikisha. 8Pauli naleamba kaamba,
''shi katika irina la vayahudi, shi doka ya ikanisa na shi doka ya kaisari, ngilerunda uvishwa.''9Lakini Festo alekunda
yikundira kwa vayahudi, kwakuto kamwalua Pauli na iamba, ''le, ukundienda Yerusalemu na unerukumia na ini ihusu
mateta a ifo? 10Pauli kaamba, ''ngeimuka mbele ya kitengu cherukumia na Kaisari ambapo itakiwe arukumiwe.
Tingimevahira vayahudi shandu ifr uishi undusha.11Kwakolia ngekosa na ngarunda kindo cheva ifa, ngelea ifa kwi.
Lakini kimeva ingihongolia la mwavo shi kindo, tikwete mndu eidima ingikamata kwa mwavo ngemuhemba Kaisari.
12Baada ya Festo keteta matetaa kaalua, ''ulimhemba Kaisari, na uende kwa Kaisari.''13Badala ya mfiri silehita, mfalme
Agripo na Bernike valeshika kaisari verunda safari muhimu ka Festo. 14Baada yeka fo kwaa mfiri nyingi, Festo alekamata
kesi ya ma Pauli kwa mfalme, kaamba ''mndu umi aleletwa iha Feliki shaa mfungwa. 15Ngili Yerusalemu vatue va
Yerusalemu na vameku va vayahudi valeninde mashitaka doka ya mndu shu kwakwa, navo valevesa doka ya irukumia
lakwe. 16Kwa li holi ini ngilevaala kuti shi kawaida ya varoma imdua mndu badala yakwe, mwelalimikwa yeva na nafasi
yevavesa vaya vamshitaki va vajitetee doka ya mateta ohoo.17Kwakuto, vashe pamoja iha, ngileidima ivaveta kwi, lakini
mfiri ungi ngiletamia doka ya kitengu terukumia na iamba mndu shu vamninde mmba. 18Mfiri vashtaki vaimuka na
imshitaki, ngivelishi tikwete mateta matue doka yakwe. 19Badala yakwe, vavelibishana pamoja nafe ihusu dini ya
mwaavo na ihusu Yesu aveli amefa, nafe Pauli kaamba fe nali hai. 20Ngiveli mfumbe shandu ngechungusa suala lii, na
ngammbia kama aenda Yerusalemu irukumi ihusu matetaa.21Lakini Pauli kashke an'guliwa atamie shii ya ukinsi wa
mfalme, aleamba vamkamate mpaka kwa Kaisari. 22Agripa aleteta na Festo, ''ngiveliori ngimuhotanie mndu shu,'' Festo
kaamba, ''ngama ngemuhotania.''23Kwakuto ngama yakwe, Agripa na Bernike valeshikana sherehe nyingi, valeshika
katika ukumbi wa maafisa va kijeshi. Na vandu vesha va mri, Pauli valemuninde kwa mwavo. 24Festo kaamba, ''mndu
mtue Agripa, na vandu vose valiha pamoja na sue, mumweni mndu shu, jumuia yose ya vayahudi ili Yerusalemu na iha

vaori ngivashauri, navo valikaba momu kwamba ataishi.25Ngiweni kwamba alerunda loose lestahili ifakwi, lakini kwa
sababu namwamkua mfalme, ngileamua imkamata kwakwe. 26Lakini tingete kindo cheva iandika kwa mfalme.
Kwasababu hii hoi, ngamninde kwafo, hata kuto kwafo ife, mfalme Agripa, ili mkolie kindo cheandika ihusu kesi.
27Kwakuto ngalolea yete maan immpeleka nfungwa bila iambulia mashtaka alimfata.

26

1Kwakuto Agripa kammbia Pauli, werusiwa ijitetea, nikuto Pauli kaoroa mavoko akwe kajitetea kuti. 2"Ngiishi mdu
ekunda, mfalme Agripa ili irunda kesi yakwa mbele yafo doka ya mashtaka ose a vayahudi. 3Hasa, kwakuto ife ni
mtaalamu wadesturi za vayahudi na maswali. Kwakuto ngilihemba mungihotanie kwa ingifumilia.4Lolo, vayahudi voose
vaishi shangu ngileishi tangu uyana wakwa nnji yakwa ifo Yerusalemu. 5Vangiishi tangu mwanzo na vamanye weka sha
mafarisayo, dini lete msimamo u6Kahindi ngaimuka ihakuti kwa sababu ini ngiliambulia shandu Mungu alekunda na
Aba za motu. 7Hii hoi ni mbari ya motu ikumi na mbili vete tumaini kwa mhemba Aba kio na msanya. Kwa ajili ya
tumaini li holi, mfalme Agripa, kwakuto vayahudi valengishitaki. 8Nikili kila mndu mwefikiria ni ajabu Mungu eduka
katika klome?9Weri umi ngilefikiri ini mweni kwamba ngerunda mateta mengi doka ya irina lama Yesu wa Nazareti.
10Ngilerunda ia hoa katika Yerusalemu, ngilewafunga vaumini vengi kandurumu, na ngivelirile mateta matue iduka kwa
vatue irunda kuto, na weri vakuwawa, ngilekaba kura ju ya mwavo. 11Mara kengi vaadhibu katika inumba lose na
ngilevafunga vaike imani ya mwavo ngiveliishule nyafi sana doka ya mwavo na ngilevatishiri katika nnchi ya vageni.
12Mfiri ngerunda iha hoa, ngileenda Dameski, ngiveliete mamlaka iduka kwa vatue va makuhani vatue; 13Ngili njieni weri
wa msanya, mfalme, ngilelolea mweri iduka mbinguni uveli ukali kuliko mwii ulengaa ingirimbitia na vandu vaveli safiri
pamoja na ini. 14Sue vose, tuwe shii, ngileishua sauti iketa na ini keamba katika lugha ya Kiebrania, Sauli, Sauli, nikili
ulingitesa? Ni kidomari kwafo ikaba iteke ikindo lesuma shii.15Na kuto ngaamba, "ife nivi, Bwana? Bwana kaamba, "ini ni
Yesu ulingitesa. 16Kahindi imuka utambuke kwa matende afo. Sababu kwa kusudi ini ngalolika kwafo. Ngekutala uve
shahidi na mtumishi doka ya matetao uishi kuhusu ini na mateta werunda badae; 17na ngekuokoa iduka kwa vandu na
kwa vandu vamataifa ambapo ngekutuma, 18ifungua meso amwavo na irunda mlemeni ienda mwangeni na iduka
ngaroni za mrimu vammanye Mungu, ili vaidime iduka kwa Mungu na msamaha wa sambi na urithi ngavaininga vaya
vangitakisa na imani ngili nayo.19Kwakuto, mfalme Agripa ngeidima iasi ateta a mbinguni, 20lakini kwa vaya vavili
Dameski kwansa, na Yerusalemu na mri woose va Yudea, na kwa vandu vamataifa engi, ngilehubiri kwamba vammanye
Mungu, varunde mateta eva Toba. 21Kwakuto vayahudi valengira hekaluni, vakajaribu ingibwaa.22Mungu angiaria hadi
dakai, kwakuto ngeimuka na iamba kwa vandu va kawaida na mateta matue ambao vakimbi na Musa valeamba
eshadukia a ni fingi kwi. 23Kwamba Kristu lazima eteseka na iva wakwanza iduka kilomeni na itangasa mwanga wa
vayahudi na vandu va mataifa.24Pauli kamae ijiteteta, Festo aleamba kwa sauti ndue, Pauli ife wasukwa! masomo afo
akuninga usukwe. 25Lakini Pauli kaamba, ini ni msukwa kwi, mtue Festo, lakini kwa ujasiri ngiliama loli nduhu.
26Kwakuto mfalme naishi matetaa, na kuto, ngiliteta kwa uhuru wakwe, kwakuto ngiishi kwete lose lakwamwa kwakwe;
kwakuto ili tilarundwa pembeni.27Ho kahindi, weamini vakimbi, mfalme Agripa? ngiidhi weamini.' 28Agripa kammbia
Pauli, 'kwa weri ufuhi weidima ningishawishi ini na ingifanya Kristu. 29Pauli kaamba, "ngilimhemba Mungu kuti, kwa
weriufuhi au usha, nafe tiki, bali ni vose valingiishua linu na ife shaini, lakini bila nyororo za kandurumu.30Na kwakuto
mfalme kaimuka, na Liwali na Bernike navo, na vaya vatamia pamoja navo, 31vashike ukia shereheni, valeteta vo kwa
vevi na iamba, mndu shu itakiwe afe kwi wala afungwe kwi. 32Agripa kammbia Festo, "mndu shu naveli lekelewa huru
kama tialetumbua rufaa kwa kaisari."

27

1Vameamba tusafiri na mringa wingi ienda italia, valemkabisi Pauli kwa mtue umi wa mkari wa Roma vemwamkua
Junio, wa kikosi cha Agustani. 2Tukatua mbongo iduka Adramitamu, iveli iende ura umi wa Asia. Kwakuto tukahita
mringeni. Aristaka iduka Thesolike ya makedonia kaenda.3Mfiri uleiduvisa tukaimuka mri wa Sidoni, ambao julio
alemtendea Pauli kwa usha na kamruhusu ienda kwa vambuya vakwe kwa sababu ya ushaa,. 4Iduka ho tukaenda mringa
wingi tukaenda kisiwa cha kipro kiveli kimehita upepo, kimeva upepo uveli umetubali. 5Baada tumetambuka mringeni
mringa uveli karibu na kimilikia pamfilia, tukasha mira mri wa Lisia. 6Haya ofisa uya wa kirumi, kaikoli mbongo iduka
Alexandria ambao vaveli safari iduka italia ekutosa mmba yakwe.7Badala yakwe timesafiri mboha mboha kwa mfiri
nyingi na tukashika kwa ishoka karibu na kinidas, upepo tiuleva ikaba mkovoo kwakuto tukasafiri kandokando na kivuli
na tikwete ukinga upepo, mkabala na salmone. 8Tukasafiri pembeni ya pwani kwa udomari, hadi tukashika handu
kwean'guliwa Fari Haveni ambao ulikaribu na mri wa lasi.9Tuveli tumeiria weri wingi sana, na weri wa mfungo wa
vayahudi uveli umehita navo, na iveli ni hatari ienda isafiri kwa kuto Pauli etuonya. 10na iamba, "vasero, ngiweni safari
ambayo itakiwe tuirie yeva na madhara na hasara nyingi, shitiki ya msigo na mbongo lakini ya maisha motu." 11Lakini
afisa wa kiroma kamwishua saidi Aba kwe na mndu weambulia mbongo, kuliko mateta atetwa na Pauli.12Kwakuto bahari
tiiveli handu esha ikaa handu ha mbeho, baharia vengi vakaamba tusafiri iduka haya, ili kwa mateta ose tushike mri wa
Foineke, tukae ho wakati wambeho. Foinike ni bahari ifo krete, na yeambulia kaskazini mashariki na kusini mashariki.
13Upepo wa kusini uanse mboha mboha, mabaharia vakamanya vamekolea kindo vavekori. vakaukia vakasafiri pembeni
ya krete karibu na pwani.14Lakini badala ya weri ufuhi ukali, uveanguliwa wa kaskazini na mashariki, ukaansa iduka
kwasha na n'gambo ya kisiwa. 15Wakati meli ilemewe ilelemwa ikabili upepo, tukakubaliana na hali yoo, tukasafirishwa

 generated on Sun Feb 1 04:06:57 2026

navo. 16Tukashika ihitia upande ungi uveli wekinga upepo wa kisiwa chean'guliwa kauda, kwa ilewa tulembirikania idua
mbongo.17Baada yedua, valetumia mdavi ifunga mbongo. Valeihova kuti tweidiam ienda handu ete msanga wengi wa
Syiti, kwakuto vakakosa nanga navenda pembeni. 18Tulekabwa na ngaro sana na dhoruba, mfiri ungise mabaharia
vakakiria msiho mbongoni.19Mfiri wa katatu, mabaharia vakadua mringa kwa mavoko amwavo veni. 20Mfiri ambapo
mwii na nyota sivelika kwa mfiri nyingi kwi, bado dhoruba ndue ivelitukaba matumaini eamba tuveliduliwa aleukia.
21Badala yeenda weri uasha bila chao. niho Pauli kaimuka barebareni kaamba, vasero ivelitakiwe mungihotanie na
tituveliiria mbongo iduka Krete ili ikolia shida sii na hasara. 22Na kahindi ngilivavia mve na soni, kwa kuto titweva
tweteka maisha amotu, itave ni meli tiki.23Kwa sababu mfiri uhite kona va Mungu, ambao Mungu sho ini ni wakwe,
ambapo ngemhemba fee, vana vakwe vaimuka pembeni kwakwa. 24na iamba, ''utaihove Pauli ni lasima uimuke mbele
yama kaisari, na ambulia, Mungu katika ikunda lakwe natuininga iva vose tusafiri pamoja navo. 25Kwakuto, vasero,
jiineni soni, kwakuto mwemwamini Mungu, kwamba yeva shandu mwaviwa. 26Kwakuto ni lazima tuumie kwa ikabwa
karibu na visiwa.''27Ishikeshika kio cha ikumi na viina, tuveli endeshwa ifo baharini ya Adratiika sha kio cha kio kuti,
baharini vavelishi vashika nnchi itete mringa. 28Valetumia mloo ipima iruma la mringa naikolea mita thelathini na sita
baada ya weri ufuhi vakapima see vakakolia mita ishirino na saba. 29Vakaihova kwansa vatagonge miamba, kwa kuto
vakasosa nanga iya katika handu eika nanga na vakahemba kuti kangama ivelisha buruu.30Mabahari vaya vavelisengeta
handu eelekezea meli na valesosa mbha mbongo na iokoa maisha, na vakarora valikiria nanga katika sehemu ya
mbongo. 31Lakini Pauli kammbia msakari, vajeshi la kiroma na vaya askari, ''tiveidima iokoka ispokuwa vandu va
valibaki melini. 32Kwakuto askari katambua mdavi za mbongo katelea mbongo uende na mringa.33Wakati mwii udike wa
kan'gama. Pauli kavaemba vose angalau vaya vadidi, kaamnba, ''ivu ni mfiri wa ikumi na inya bila iya chao timmeya
kindo. 34Kwakuto ngilivavia nye chao kididi, kwa sababu ihoini iishi kqwa mwanu, na tikwete meri wa mtue wa mwnu
weteka. 35Kashike iamba io, kadua mkate kammbia Mungu asante mbele ya kila mndu. kwakuto kairia mkate kaansa iya.
36Kwakuto voose vakalolea soni vakairia chao. 37Tuveli vandu 276 mmba ya mbongo. 38Vashkeya vashika, valefanya meli
ive njiu kwa ikiria nganu ndani ya bahari.39Ishkeshika msanya, vakatonia kundu kutete mringa lakini vakalolia handu
ataveli etemringa kuveliete msanga wingi vakaviana kama veidima iendesha meli ienda hoo. 40Kwakuto vakalegesa
nanga vakakamata baharini katika weri voo hovoo vakalegeza kamba satanga na vakairilia sehemu ya mbele ienda
kundu kwete upepo, kwakuto vakaenda kundu kwete msanga wingi. 41Lakini vakasha handu ete mko ivili sa mringa
silikomana, na meli ikaenda msangeni na sehemu ya mbongo ilerewa na tiileidima iduka na sehemu ya mbele ileansa
ijikota na imunjika kwa sababu ya ukali wa mlema.42Mpango wa vasikari ni ivabwaa vafungwa, ilikwamba tikwete
veongelea na itisha. 43Lakini askari uya wa kiroma aveli mwokoa Pauli. Kwakuto kamusa mpango samwavo, na kavavia
vaya veidima iongelea, varunduke iduka melini kwansa vaende kundu kutete mringa. 44Na vasero vengi vefata, vemgi
doka ya vipande vya mbao na vengi doka vindo vingi iduka mbongoni kwa mko uu vose veduka salama kundu kutete
mringa.

28

1Vashiketusisa undusha, tulemanya kisiwa kia vekiamkua malta. 2Vandu vaya veni mri vahaya shi kwamba valetusaidia
msaada wa kawaida tikifoo, valeasa see ngaa na ituvia tuserie tuote, namu kuvete mbua na mbeho iveliendelea.
3Hatakuto Pauli irunda la ngwii na isivikia ngaeni, kanjoka kadidi kete sumu, kakaduka kuya ngwini kitevo ngaa sia, na
kamrimbitia kivokoni kwakwe. 4Vandu veni va haya handu vashikeilolea njoka yeneneva kivokoni kwakwe, vakaviana
veni kwa veni, ''mndu sho hoshu ni loli niamewaa ambao niatisha kuya mringeni wengi, hatakuto teistahili
aishi.''5Hatakuto fee kamkirilia njoka iya kiya ngaeni na taalesirika na kindo chose. 6Vo valembetea avavie au alwele na
iwashii dakika yo hoyo na ifaa. Hatakuto vashike imwambulia kwa weri uasha na ilolea tekwete kindo chamdukia,
valehundusa fikira sa mwavo na iamba ni aveli Abaa.7Ikava handu haya kufuhi kuvete ndohe iveli ni ya mtue wa kisiwa,
mndu ve mwamkua Pablio. Niavelituvia serieni na katuininga chao mfiri isatu. 8Kikadukia auya Pablio nialereuwa na
ndwari na iharaka na Pauli kashikemshelea, alehemba, kavikia mavoko doka yakwe na kahoa. 9Iliholi lishikeidukia lee,
vandu vengi haya kisiweni vavelwele hee navo valeenda kavahora. 10Vandu vakalolea sue ni vandu va maana sana. Weri
uya twejitobira tweukia, valetuinga findo fia tuvelifiori.11Ishike ihita mweri isatu, tulesafiri na mbon utue iskanda nayo
iveli ilekabwa mbeho ho kisiweni n viongozi vakwe vaveli mndu na mwanamae valevonika vavili ndeu imi. 12Ikava
tushikeshika mrii wa Sirakusa, tuletamia haya mfiri isatu.13Tushike iduka haya tuleenda tukashika mrii veamkua Regio.
Ishikehita mfurumi nkumaa uvavi wa serii uledukia ghafla, na ishike isia mfiri tuleshika mrii wa Putoli. 14Fokuto tulevako
vanamae vengi na tukatamia navo kwa weri wa mfiri saba. Kwamko wohowo tuleshaa Rumi. 15Iduka foo, vana mae vaya,
vashikeishua habari sa motu, valesha vashetukonda fo sokoni la Apiasi na Hoteli isatu. Pauli kashikeivakolea vanamae
vaya aleshelewa na ukari kamhemba Abaa.16Tushikeishika Roma, valemrusu akae mweni fe na askari uya avemringa.
17Ikava sishikeisia nfiri isatu Pauli alevaamkua vasero vaya vaveli viongozi kati ya vayahudi vaya valesha nafe alevavia,
''mwanamae, namu tingimerunda uvishwa wose kwa vandu va hova au irunda kifuri shakundu vasahuyo vamotu
vavelirunda, ngiliduliwa sha mwerukumiwa iduka Yerusalemu hadi nashika mavokoni kwa varimu. 18Ikava vashike
ingivesa, vaveliori vangilekelee, namu tekuvetye kitevo chose piu kia chengivika ini adhabu yefaa.19Hatakuto vauyahudi
vaya valeteta kifuri na shakunduu vaveori ilengilasimu ngikate rufaa kwa kaisari, japo shi ngiveliori ngilisitaki itaifa
lakwa. 20Ini ngashike itumbwa rufaale ngiveori ini ngitete na nyueni kwa kia Israeli nacho ukari wakwe, nicho
vangituduvilia ihakuti.21Hokuto vakambia, ''tetumeleiningwe baruo iduka Yudea yekuamba ifee, wala tekwete

mwanamayo ameleshe na ikudulia taarifa au iamba iteta ivishwa lekuhusu ifee. [22]Hatakuto tuveori tuishue iduka kwafo
wawasakii idukana na irundu li la vandu va hova, namu kunu kwa motu tuliishi ni leteta kifuri kila kindo.[23]Vashike idua
mfiri kwa ajili yakwe, vandu vengi valemshelea handu haya avelikaa. Ni aleliemba iteta lia kwa mwavo na ivavia ihusu
umangi wa Abaa .Aleinengena ivavia imhusu Yesu, kwa aina sose ivili iduka sheria sa Musa na iduka kwa vakimbi iansia
kan'gama hadi kwakwaini. [24]Vengi valeishwa findo fya fileambwa, weri wo vengi tevaleishwa.[25]Vashike ilemwa ikubaliana
vo veni kwa veni, valeukia baada ya Pauli ivavia kindo kimi ikihoki, ''Roho Mtakatifu nialeamba undusha ihitia mkimbi
Isaya kwa auya motu. [26]Nialeamba, ''Enda kwa vandu va hova uambe, ''kwa matui iya amwanu mweisgua, hatakuto
temwemanya. Na kwakuto meso a mwanu mwelolea hatakuto te mwemanya.[27]Namu ngoo sa vandu va hova savaa
ngidhaifu, na matui amwavo neishwa kwa ukivaa, veshinga meso a mwavo, ili vatashe vakamanya kwa meso a mwavo,
na ishuwa kwa matui iya a mwabo, na imanya kwa ngoo si sa mwavo na ihunduka se na ngishevahora.'[28]Kwakuto
ivelistahili mmanye lee wokovu u hou wa Abaa vandu va mataifa lee vauria, na veuhotania,'' (ambulia mnu; mstari u hou
[29]''weri uya aleamba findo fo hofi, vayahudi valeukia vebishana vo veni kwa veni,'' teuli katika makaratasi a kiraa).[30]Pauli
walekaa katika numba yakwe yekodisha kwa mwaka ivili, na alevavia seria vaya valeenda kwakwe. [31]Ni aveli kehubiri
umangi wa Abaa, na nialevavia findo doka ya Abaa Yesu Kristo kwa ukari wose. Tekwete aleidima imsuvia.